

Foto: Airsens

Steinkjer kommune

Årsberetning 2023

Steinkjer kommune

STEINKJER
Åpen, lys og glad

Forord

Regnskap 2023 er fjerde året i ny kommune, og også fjerde året med konsolidert regnskap etter ny kommunelov med forskrifter.

Årsberetning for 2023 er utarbeidet etter samme mal som i 2023.

Ny kommunelov fra 2020 medførte følgende endringer innenfor det økonomiske området:

- Kommunene be pålagt å utarbeide egne finansielle måltall. Dette ble vedtatt før jul 2019 for Steinkjer kommune, og i denne årsberetningen er status i forhold til de finansielle måltallene beskrevet.
- Konsolidert regnskap for kommuner ble innført fra og med regnskapsåret 2020. For Steinkjer kommune innebærer dette at det fra 2020 også er levert et konsolidert regnskap hvor kommunekassen, Steinkjerbygg KF og Steinkjer kommuneskoger KF er satt sammen i et regnskap hvor det meste av transaksjoner mellom selskapene er eliminert jfr. forskrift. Denne årsberetningen omfatter i hovedsak kommunekassen, men det er innarbeidet et kapittel hvor enkelte tallstørrelser for konsolidert regnskap er omtalt.
- Gjennom forskriftene til ny kommunelov ble det også innført nye hovedoversikter. I årsberetningen er disse lagt til grunn under økonomiske analyser av regnskap 2023.

De tre foregående årene har hatt egne kapitler knyttet til koronapandemien, og de økonomiske virkningene for kommunen i så måte. Dette har ikke på samme måte hatt innvirkning på regnskap og drift i 2023, og dette kapittelet er derfor tatt ut av årsberetningen i 2023.

Årsberetning 2023 er direkte koblet mot regnskap 2023, og inneholder de kravene kommuneloven og forskriftene setter til årsberetning for kommunene. Det vil i tillegg til årsberetningen også bli utarbeidet en årsmelding for 2023. Denne vil inneholde litt mere analyser og beskrivelser av året 2023, og da spesielt på etatsnivåene. Årsmeldingen vil bli utarbeidet og lagt ved den politiske behandlingen av regnskap 2023.

Kommunedirektørens oppsummering av året 2023

Året 2023 ble et år preget av mye positivt på mange områder selv om det også er mange utfordringer. Steinkjer kommune har nå full drift og stor aktivitet i både Dampsaga Bad, Salmarhallen og Steinkjer kulturhus som åpnet 2. september. Alle disse nye investeringene er viktige for Steinkjer som regionsenter for handel, kultur og opplevelser.

Kommunen kan være stolt over å ha tatt et viktig samfunnsansvar på flyktningeområdet. I 2023 tok kommunen imot over to hundre flyktninger i hovedsak fra Ukraina som er hardt krigsrammet. Det er gjort en betydelig jobb av mange for å sikre dem et godt liv og god inkludering i Steinkjer. En så stor flyktningetilstrømming medfører økt press på alle våre tjenester noe som allerede merkes innen flere sektorer.

Året ble også nok et år preget av krevende økonomi med store omstillinger og uforutsette kostnader samt renteøkninger og inflasjon. Et stort negativt netto driftsresultat viser at når de ekstraordinære inntektene ikke kommer lengre, så blir den økonomiske ubalansen i ordinær drift synlig. Kommunen må derfor drive tjenesteproduksjonen med mindre ressurser enn den har gjort de senere år, noe som er krevende når behovene øker.

Internt i organisasjonen har økonomien naturligvis preget hverdagen, men samtidig er organisasjonens medarbeidere og ledere gode til å ha et kontinuerlig fokus på å utvikle tjenestetilbudet til beste for kommunens innbyggere.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er sentral i styringen av kommunen. De sentrale strategiene er samskaping, kompetent, grønn og møteplasser. Steinkjer kommune skal øke fokuset på å utvikle løsninger sammen med innbyggerne, innbyggerne skal bli bedre i stand til å klare seg selv gjennom livet på egen hånd, kommunen skal ha økt fokus på miljøvennlige løsninger både i drift og satsning på nye næringer, og det skal jobbes i samarbeid med innbyggerne og lokalsamfunnene for å videreutvikle og etablere gode møteplasser for at gamle og nye innbyggere skal treffes. Samfunnsdelen har vært styrende for en rekke tiltak gjennom 2023 og er allerede en viktig rettesnor for både kommunens ledelse, ansatte og innbyggerne.

I 2023 ble samarbeidet med kommunedelene formalisert gjennom at det ble utarbeidet en samarbeidsavtale med et likeverdig ansvar for å bidra til positiv samfunnsutvikling i hele kommunen. Frivillighetsmillionen ble utbetalt som en startkapital til bolystgruppene og for å stimulere til økt bolystarbeid lokalt.

Demografi, befolkningsutvikling og folkehelse

Folketallsutviklingen er positiv i 2023 noe som kan tilskrives flyktningetilstrømmingen og kommunen har igjen passert 24 000 innbyggere.

Den demografiske utviklingen er derimot utfordrende for kommunen, med sterk vekst i antall eldre og stor nedgang i elevtall i barnehage og skole. Innen år 2040 forventes at vi i Steinkjer kommune er mer enn 1000 flere innbyggere over 80 år sammenlignet med i dag. Det er behov for at tjenestetilbudet og strukturen tilpasses den demografiske utviklingen. I praksis betyr dette blant annet å omstille eldreomsorgen med endring av tjenestetilbud til hjemmebaserte tjenester for at de eldre skal kunne bo

lengre hjemme og for at tilgjengelige ressurser skal nå flere. Steinkjer kommune er i gang med disse endringene også med utgangspunkt i budsjettvedtakene.

Den demografiske utviklingen viser videre at nedgangen i antall barn i barnehage og skole forsterker seg de nærmeste årene. Dette i kombinasjon med økende behov innenfor helse- og omsorg bør lede frem til en sektorvridning av budsjettene. Dersom kommunen ikke evner å dreie ressursene vil budsjettene innen helse- og omsorg bli svært krevende samt at kommunens øvrige tjenestetilbud må reduseres ytterligere.

Omstillings- og utviklingsprosjektet «Steinkjer 2025» ble igangsatt i forbindelse med budsjettvedtaket desember 2021. Hovedmålet med Steinkjer 2025 var å sette i gang prosesser for å sikre en bærekraftig økonomi fra 2025. Dette med bakgrunn i at den underliggende driften i kommunen er negativ og at løpende driftskostnader er høyere enn de kjente inntektene.

Budsjettbehandlingen desember 2022 ga klarsignal til en større omstillingsprosess innen helse- og omsorgsområdet og arbeidet er godt i gang. Stod sykehjem er flyttet til Egge Helsetun, Steinkjer bosenter og Teigentunet ble i den forbindelse lagt ned i 2023. Hjemmetjenesten styrkes samtidig som forutsatt. I budsjettvedtaket i desember 2023 ble det vedtatt å avvikle Kvam bosenter som tidligere planlagt. I tillegg ble det vedtatt å gjennomføre en behovsanalyse før det planlegges ytterligere avvikling og omstilling. Videre var et av målene med Steinkjer 2025 å sette fokus på utviklingstiltak for vekst i næringsliv og arbeidsplasser med mål om befolkningsvekst, som er igangsatt.

Tilgang til kompetent arbeidskraft

Arbeidsledigheten har vært svært lav den senere tid og det er kamp om å få rekruttert arbeidskraft innen mange områder. Utfordringene er størst innen helse og velferd, men vi ser også utfordringer innen andre fagområder. For kommunen vil det fremover være viktig å posisjonere seg som en god og attraktiv arbeidsgiver. Vi må fremheve den viktige samfunnsrollen kommunen som tjenesteyter har innen alle sektorer samt understreke hvor mange spennende og viktig arbeidsoppgaver en kommune tilbyr, i kombinasjon med gode betingelser og pensjonsvilkår. Knapphet på viktig kompetanse vil gjøre det ekstra viktig å lete etter nye måter å jobbe på, der ressursene kan nå flere innbyggere og der innbyggerne skal klare seg lengre på egen hånd med økt bruk av selvbetjente løsninger.

Utenforskapet

Både nasjonalt, regionalt og her i Steinkjer er det for mange som står på utsiden av utdanning eller arbeidslivet i arbeidsdyktig alder. Det er naturligvis mange som har helserelevante utfordringer, men mange av de som ikke er i jobb eller utdanning kan ha mye å bidra med i samfunnsutviklingen og det er en viktig jobb å legge til rette for økt inkludering. Den vedtatte inkluderingsstrategien legger føringer for kommunens arbeid med dette området fremover.

Makroøkonomiske forhold

En av de største økonomiske utfordringene kommunen har hatt i 2023 er økte rentekostnader og høy lønns- og prisvekst. Investeringsnivået til kommunen har vært høyt gjennom de senere årene og kommunen er derfor sårbar for rentesvingninger. Til tross for at man har lagt til grunn en gradvis økning i rentenivået ved investeringene, så har rentene gått raskere opp enn tidligere forventet på grunn av den internasjonale situasjonen, og som inflasjonsdempende tiltak. Langtidsprognosene fra Norges Bank viser at det forventes fallende renter, men det er høyst usikkert på om det vil skje før 2025.

Digitalisering og utvikling

I den daglige driften er digitale verktøy stadig viktigere. Nye verktøy er tatt i bruk og tas i bruk for å effektivisere drift på flere områder. Gjennom bruk av velferdsteknologi innen helse- og omsorgstjenestene oppnår en effektivisering og økt kvalitet. Det gir mer effektiv drift på institusjonene og det gjør det mulig å bo hjemme lengre. Det legges videre opp til økt selvbetjening og det planlegges etter hvert å ta i bruk robotisering på arkivområdet.

Gjennom etableringen av Digitale Innherred kommunalt oppgavefelleskap (DIKO) sammen med de øvrige innherredskommunene, er det lagt et grunnlag for økt fokus på sektorvise samarbeid mellom kommunene. Dette vil innebære muligheter for økt samhandling, kompetanse- og ressursdeling og høyere utviklingstakt innen digitalisering til en lavere kostnad enn om kommunen hadde stått alene. Videre er IKT-sikkerhet et av de viktige målene med DIKO, der investeringene som alle kommunene må gjøre for økt sikkerhet vil bli lavere enn om kommunene hadde stått hver for seg.

Steinkjer som administrasjonssenter

Steinkjer forsterker sin posisjon som administrasjonssenter i Trøndelag gjennom bygging av Fylkets hus på stasjonstomta som skal stå innflyttingsklart i løpet av 2024. Dette har også stor betydning for sentrumsutviklingen, der både Steinkjer kommune, hovedkontoret til NAV Trøndelag, Statsforvalteren og fylkeskommunen vil utgjøre et solid tyngdepunkt innen offentlig administrasjon i Steinkjer sentrum med mange viktige og spennende arbeidsplasser. Det er mange flere satsninger som forsterker Steinkjer som regionsenter, deriblant kulturkvartalet og Dampsaga Bad som vil være viktige motorer for Steinkjers attraktivitet. InnoCamp har også blitt et regionalt innovasjonssenter som ambisjonen også var og har i tillegg økt Nord Universitet sin attraktivitet og Steinkjer som studentby.

Næringsutvikling

Med utgangspunkt i kommunestyrevedtak har Steinkjer næringsseks AS i samarbeid med administrasjonen utarbeidet forslag til temaplan næring, som ble vedtatt i juni. Planen setter retning for hvilke områder som skal prioriteres for å skape vekst i arbeidsplasser, bosetting og befolkning. Satsningsområdene i Temaplan næring er; 1- Bio- og sirkulærøkonomi, 2- Teknologi og grønn energi, 3- Opplevelser og handel.

Det skjer allerede mye innen næringsutvikling i kommunen, både innen landbruket, industri, handel og blågrønn sektor. Verdens største landbaserte settefiskanlegg sto ferdig sommeren 2023 i Malm og er et viktig steg i å videreutvikle Malm Industripark til en blå-grønn næringspark. I forbindelse med Kommuneplanens arealdel har det kommet mange innspill til nye næringsarealer som vil være viktig i den videre næringsutviklingen i kommunen. Steinkjer kommune forsterker med dette sine ambisjoner om å være en næringsvennlig kommune.

Beredskap

Steinkjer kommune har gjennom pandemien fra mars 2020 til våren 2022 jobbet mye med beredskapsområdet. Da pandemien var over gikk Russland til krig mot Ukraina noe som har påvirket kommunen både gjennom involvering i beredskapsarbeid i regionen, men ikke minst gjennom at kommunen har tatt samfunnsansvar ved å ta imot krigsflyktninger fra Ukraina i tillegg til den «ordinære» flyktningetilstrømmingen. Totalt har 439 flyktninger kommet til Steinkjer kommune de to siste årene og 254 av dem kom i 2023. Dette påvirker kommunens tjenesteapparat på mange områder.

Flyktingene vil samtidig kunne bli en viktig ressurs for kommunens næringsliv og samfunnet ved å få dem godt integrert i lokalsamfunnene.

Det skjer dessverre alvorlige hendelser også lokalt, og det er spesielt to hendelser som har gjort inntrykk på samfunnet, der ungdommer har gått bort i alvorlige hendelser og ulykker. Når alvorlige hendelser skjer viser kommunen at organisasjonen har en god kriseberedskap.

Veien til en bærekraftig økonomi

Steinkjer kommune står i den samme økonomiske situasjonen ved inngangen til 2024 som ved inngangen til 2023. Den underliggende driften er negativ, og økonomien ble ikke reddet av ekstraordinære engangsinntekter av betydning i 2023. En rekke omstillingstiltak er igangsatt, men den økonomiske effekten spises opp av økte kostnader innen eksempelvis ressurskrevende brukere, BPA og økte renteutgifter. Omstillingsarbeidet fortsetter i 2024 for å nå de økonomiske målene. Primært forsøkes disse å nåes gjennom de vedtatte tiltakene, men administrasjonen kan ikke utelukke at det vil være behov for ytterligere tiltak og vedtak ved fremlegging av revidert budsjetter.

Økonomiske analyser

Bevilgningsoversikt drift § 5-4 1. ledd

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Generelle driftsinntekter				
Rammetilskudd	-1 021 802	-1 004 117	-980 365	-951 144
Inntekts- og formuesskatt	-660 480	-670 415	-657 091	-692 826
Eiendomsskatt	-104 522	-104 540	-95 600	-77 974
Andre generelle driftsinntekter	-5 231	0	0	-5 256
Sum generelle driftsinntekter	-1 792 036	-1 779 072	-1 733 056	-1 727 199
Netto driftsutgifter				
Sum bevilgninger drift, netto	1 785 364	1 765 719	1 680 090	1 661 027
Avskrivninger	59 073	28 398	27 433	54 581
Sum netto driftsutgifter	1 844 437	1 794 117	1 707 523	1 715 608
Brutto driftsresultat	52 402	15 045	-25 533	-11 591
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-30 417	-12 712	-12 712	-17 478
Utbytter	-15 181	-27 160	-12 245	-12 810
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	67 556	62 933	62 433	33 398
Avdrag på lån	60 968	61 000	61 000	61 967
Netto finansutgifter	82 927	84 061	98 476	65 078
Motpost avskrivninger	-59 073	-28 398	-27 433	-54 581
Netto driftsresultat	76 256	70 708	45 510	-1 095
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	1 039	1 039	0	3 000
Avsetninger til bundne driftsfond	36 964	19 040	125	24 129
Bruk av bundne driftsfond	-21 253	-14 610	-5 983	-33 018
Avsetninger til disposisjonsfond	1 671	18 500	0	6 984
Bruk av disposisjonsfond	-94 677	-94 677	-39 652	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-76 256	-70 708	-45 510	1 095
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk).	0	0	0	0

Kommunens regnskap for 2023 er gjort opp med et negativt netto driftsresultat lik 76,3 mill kroner, mot et revidert budsjett lik minus 70,7 mill kroner. Ser en på budsjettavviket sammenlignet med revidert budsjett er dette minus 16,8 mill kroner. Selv om avvikene i forhold til budsjett ikke er så betydelige, så er tallene sammenlignet med kommunens måltall betydelig, og ikke økonomisk bærekraftig over tid.

Generelle driftsinntekter inneholder i hovedsak rammetilskudd, skatteinntekter og eiendomsskatt. Samlet sett viser disse postene en merinntekt lik 13 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett 2023. Dette er i stor grad knyttet til merinntekter gjennom inntektsutjevningen.

Når det gjelder **eiendomsskatten** for 2023 er denne i tråd med revidert budsjett, og 8,9 mill kroner høyere enn opprinnelig budsjett 2023. Dette relaterer seg til en økning i antallet eiendomsskatteobjekter, samt retaksering 2023. Kommunestyret har i vedtak besluttet å «tilbakebetale» den økte eiendomsskatten gjennom en reduksjon i satsene for 2024. Med bakgrunn i dette ble budsjettet revidert og de økte inntektene forutsatt avsatt til disposisjonsfond for å finansiere reduksjonen i 2023. Kommunens totale regnskap for 2023 endte opp i et budsjettavvik som gjorde det

nødvendig å stryke avsetningene til disposisjonsfond, noe som gjør at en i 2024 må finansiere reduksjonen på annet vis eller ved bruk av det tidligere oppsparte disposisjonsfondet.

Finansinntekter/-utgifter viser en samlet netto mindreutgift lik 1,2 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett, og en netto mindreutgift lik 15,5 mill kroner sammenlignet med opprinnelig budsjett. Som følge av store endringer i rentenivået i 2023 er hovedårsaken til avviket innenfor dette området knyttet til renteendringene. Det er en relativt betydelig merinntekt knyttet til renteinntekter. Det er en økning i *renteutgiftene* i 2023 sammenlignet med både opprinnelig budsjett og revidert budsjett. Renteøkningen på de skattefinansierte områdene er i realiteten større, men reduseres noe som følge av økte overføring fra VAR-området. Utbytteinntektene er imidlertid betydelig lavere enn budsjettet. Hovedårsaken til dette er at det i budsjett 2023 ble budsjettet en inntekt fra Steinkjerbygg KF på denne posten. Dette er imidlertid en inntekt som regnskapsmessig er vurdert som en refusjon fra foretak, og dermed regnskapsført under refusjon fra foretak som kommer frem som inntekt under bevilgningsoversikt § 5-4 2. ledd.

I tillegg til de reelle finansutgiftene knyttet til kommunens låneportefølje, så har også kommunen en betydelig rente- og avdragsutgift som betjenes gjennom husleie til Steinkjerbygg KF. Disse utgiftene ligger i bevilgninger i drift etatene hvor de også er budsjettet, og beløpet utgjorde i 2023 i størrelsesorden 84 mill kroner. Rentebelastningen på dette området varierer med endringene i pengemarkedsrenten, og fakturaene fra Steinkjerbygg KF til kommunen reguleres løpende gjennom året ut fra dette.

Netto driftsutgifter viser et merforbruk på **netto bevilgning drift i etatene** i størrelsesorden 20 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett 2023. Dette avviket er redusert med om lag 17 mill kroner som følge av merinntekt integreringstilskudd, noe som gjør at avviket i etatene ellers er i størrelsesorden 37 mill kroner. Dette er omtalt nærmere i kommentarene til bevilgningsoversikt § 5-4 2. ledd i neste kapittel.

Netto driftsresultat for kommunekassen i 2023 viser et negativt resultat lik 76,3 mill kroner. Netto driftsresultat er ca 5,6 mill dårligere enn revidert budsjettet.

Det er en netto økning i avsetning av **bundne fond** sammenlignet med budsjett 2023, noe som må sees i sammenheng med driften i etatene. Dette vil også påvirke netto driftsresultat. En korrigering for dette vil gi et korrigert netto driftsresultat i størrelsesorden 92 mill kroner. Det er også planmessig bruk av disposisjonsfond som påvirker netto driftsresultat, og da spesielt bruk av disposisjonsfond til investeringstilskudd kulturhuset med 45 mill kroner. En korrigering for dette vil gi et ytterlig korrigert netto driftsresultat lik 47 mill kroner. Av dette utgjør merforbruk på VAR-området 13 mill kroner, noe som skal «tilbakebetales» kommunens regnskap gjennom økte gebyrinntekter i 2024 og 2025.

Selv om det korrigerede netto driftsresultatet er relativt bedre enn det ordinært netto driftsresultat, er det fortsatt et betydelig negativt avvik sammenlignet med budsjett og kommunens måltall. Dette tærer betydelig på disposisjonsfond og kommunens totale økonomiske situasjon, og det er svært viktig å få snudde denne økonomiske situasjonen snarest mulig i kommende økonomiplanperiode gjennom positive netto driftsresultat.

Det er en relativt stor endring i bruk og avsetning til **disposisjonsfond**. Dette har sammenheng med strykninger, og er beskrevet nærmere under kommentarene til tabell § 5-9 - oversikt budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner senere i dette kapitlet.

Bevilgningsoversikt drift § 5-4 2. ledd

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Fra bevilgningsoversikt:				
Til fordeling drift	1 785 364	1 765 719	1 680 090	1 661 027
Netto bevilgning pr. sektor				
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber	200 556	210 343	232 673	195 554
Nettoutgift	197 306	208 757	234 048	202 414
Avsetning til bundne driftsfond	6 542	4 000	0	2 126
Bruk av bundne driftsfond	-3 292	-2 414	-1 375	-8 986
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Oppvektsetaten	818 814	818 337	745 772	759 783
Nettoutgift	818 874	818 337	745 772	767 021
Avsetning til bundne driftsfond	8 335	0	0	3 791
Bruk av bundne driftsfond	-3 395	0	0	-11 029
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Helseetaten	736 388	700 995	654 956	679 403
Nettoutgift	736 650	701 493	654 956	682 726
Avsetning til bundne driftsfond	2 508	0	0	2 037
Bruk av bundne driftsfond	-2 770	-498	0	-5 360
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Teknisk etat	29 538	19 795	13 036	20 071
Nettoutgift	31 510	24 278	17 519	24 423
Avsetning til bundne driftsfond	2 311	125	125	2 672
Bruk av bundne driftsfond	-4 283	-4 608	-4 608	-7 024
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Kulturetaten	122 417	115 036	64 299	73 861
Nettoutgift	122 197	115 036	64 299	74 149
Avsetning til bundne driftsfond	642	0	0	332
Bruk av bundne driftsfond	-422	0	0	-620
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Økonomi og finans	-122 350	-98 787	-30 646	-67 644
Nettoutgift	-38 880	-30 435	9 006	-87 798
Avsetning til bundne driftsfond	16 626	14 915	0	13 170
Bruk av bundne driftsfond	-7 090	-7 090	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	1 671	18 500	0	6 984
Bruk av disposisjonsfond	-94 677	-94 677	-39 652	0
Netto for alle enheter	1 785 364	1 765 719	1 680 090	1 661 027

Nedenfor følger en kortfattet analyse av tallene innenfor de enkelte etater.

Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber har et mindreforbruk i størrelsesorden 10 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett. De største enkeltavvikene innenfor området kan oppsummeres slik:

- Høyere kompensasjonstilskudd fra staten enn budsjettet - 2,2 mill kroner
- DIKO – høyere oppr. budsjetttramme en faktisk budsjett - 3,6 mill kroner
- DIKO – lavere forbruk bl.a. pga mye vakanser i stillinger - 3,1 mill kroner

Årsberetning 2023

- Netto merutgift periodisert lønn mellom år 3,7 mill kroner
- Inn Trøndelag regnskap/lønn – merforbruk 2023 1,0 mill kroner
- Reduserte utgifter pensjon/premieavvik - 5,9 mill kroner
- Netto merinntekter vertskommunetilskudd flyktninger - 1,2 mill kroner
- Økt netto utgift lærlingeordningen 1,2 mill kroner

Oppvekstetaten har et budsjettavvik (merforbruk) lik 5 mill kroner. Den største økonomiske bekymringen (og avviket) er knyttet til et økende antall barn, unge og familier som har behov for hjelp, tiltak og støtte ut over det ordinære tjenestetilbudet i etaten. Dette er gjennomgående både i barnehage, skole og særtjenester i sektor forebygging.

Når det gjelder barnehage var den største usikkerheten knyttet til størrelsen på tilskuddet til de private barnehagene samlet sett i 2023. Her ble det tidlig på året estimert en større kostnad enn hva som ble resultatet til slutt. Budsjettene i de kommunale (og private) barnehagene oppleves som marginale. Likevel er det slik at enhetene i sektor barnehage har en meget god budsjettdisiplin, og leverer gjennomgående på budsjett.

I sektor skole er slik at det i betydelig større grad enn tidligere år ikke er samsvar mellom budsjett og faktiske utgifter – med den følge at flere skoler har et betydelig merforbruk. Lærerressursene er redusert mer enn elevtallsnedgangen skulle tilsi, og konsekvensen i 2023 er at forventede innsparinger ikke er blitt realisert. Dette knytter seg si stor grad til elever med særskilte opplæringsbehov, der forsvarlighetsprinsippet tilsier at det må settes inn ekstra ressurser. En følge av dette er at det ordinære opplæringstilbudet utfordres, noe som kan ha en negativ effekt på både læringsmiljø og læringsresultat. I forhold til særtjenestene i sektor forebygging/barnevern er de største avvikene knyttet til barnevern og til dels avlastning barn- og unge. Vi ser at et økende antall barn/familier får et lovfestet tilbud om avlastning. Utfordringen på dette området økonomisk vil bli forsterket gjennom blant annet krav og forventninger til kommunene om etablering av barneboliger. I barnevern skyldes merforbruket utgifter til tiltak for enkeltbarn/ungdommer, herunder omsorgsplasseringer i fosterheim og institusjon. Her jobbes det godt med kostnadsbesparende tiltak lavere i tiltakskjeden, eksempelvis Svedjan. Oppsummert er det et krevende økonomisk utfordringsbilde i etat oppvekst og inkludering, med et merforbruk i 2023 og driftsnivå ved inngangen til 2024 som er høyere enn budsjettet. Det jobbes bra og målrettet i etaten generelt med oppvekststrategien «En trygg og god oppvekst i Steinkjer – for alle», og med tjenesteproduksjon og utvikling på enhetene. Samtidig er utfordringsbildet sammensatt, og det vil ta tid før det forebyggende arbeidet vil gi store målbare effekter. En viktig suksessfaktor videre vil være at det jobbes målrettet og tverrfaglig på alle arenaer i Steinkjer kommune.

Helseetaten har et budsjettavvik (merforbruk) lik 35,6 mill kroner. Den krevende økonomiske situasjonen i etaten har vedvart over tid. Jf. månedsrapporten for april 2023 var prognosert merforbruk i størrelsesorden 24,8 mil. kr. Dette etter at det var fratrukket en merinntekt lik 11,4 mill kr. knyttet til ressurskrevende brukere i 2022, som var avventet inntektsført til revisjonens godkjenning av refusjonskravet. Dette ga et reelt prognosert avvik på driften av etat helse og velferd i 2023 i størrelsesorden 40 mill kr, hvorav NAV sin prognose viste et merforbruk på 8,8 mill. kr. En del av økte utgifter til økonomisk sosialhjelp ble finansiert med økt overføring fra integrerings-tilskuddet.

Gjennom revidert budsjett ble etaten tilført 18 mill.kr fordi budsjettutfordringene ble ansett å være så store og sammensatte, at det selv med omfattende tiltak vurderes å ikke mulig å finne innsparingstiltak i den størrelsesorden. Helse og velferd fikk et generelt innsparingskrav på 850 000,-.

Etat helse og velferd prognoserte pr. medio november med et merforbruk i størrelsesorden 48 mill. kroner. Årsregnskapet viser et merforbruk etter revidert budsjett på 35, 6 mill. kr.

Hovedårsaken til merforbruket skyldes økte utgifter knyttet til ressurskrevende tjenester, brukerstyrt personlig assistent (BPA), økte utbetalinger av økonomisk sosialhjelp (NAV) og variabel lønn. Kommunen har i langt større grad enn tidligere kjøpt tjenester av private aktører, som følge av at man ikke har hatt mulighet til å organisere tilbudet i egen kommune. Kostnadene til denne type tjenestekjøp har utfordret økonomien. Det er ikke mulig å forutse når behovet for slike tjenester oppstår

og hvordan omfanget blir. Økonomistyringen er derfor krevende. Det finnes ingen reserver i budsjettene som igjen medfører at nye tjenester skaper et merforbruk, i all den tid etaten selv ikke klarer å finne annen inndekning innenfor egne budsjettammer.

Kjøp av vikartjenester fra vikarbyrå har økt betraktelig i 2023 (leger og annet helsepersonell). Dette har sammenheng med svært lav tilgang på vikarer. For at ansatte skal ha mulighet til å avvikle lovpålagt ferie har man vært nødt til å bruke vikarbyrå i mye større omfang enn tidligere. Det er få eller ingen søkere på sommerjobber, spesielt i de stillinger som krever 3årig høgskoleutdanning.

Kommunen ble fakturert i overkant av 6,5 mill. kr for utskrivningsklare pasienter i 2023 (overliggere på sykehus og DMS).

Mange av de budsjetterte innsparingstiltakene i 2023 er gjennomført, men effekten av tiltakene blir spist opp av uforutsatte utgifter som følge av økt tjenestebehov og derav merforbruk.

Teknisk etat har et budsjettavvik (merforbruk) i størrelsesorden 14,2 mill kroner inkl interne renter. Korrigert for VAR-området er det et merforbruk lik 1,2 mill kroner. Hovedårsakene til merforbruket er merforbruk på planarbeid på 2,3 millioner knyttet til Malm industripark, og et merforbruk på veg, trafikk og park på vedlikehold veger på knapt 0,5 mill. VTP sitt merforbruk er en kombinasjon av merforbruk på lønn og driftsutgifter knyttet til vintervedlikehold veger, og en merinntekt på eget arbeid investeringsprosjekt og parkeringsområdet. Plan/miljø sitt merforbruk må i 2024 vurderes opp mot avsatte midler til dette formålet på disposisjonsfond. Det ligger i det totale merforbruket noe mindre forbruk på enhetene utbygging, ernæring og landbruk og på etatens administrasjon.

Kulturetaten har et budsjettavvik (merforbruk) i størrelsesorden 7 mill kroner. Økte rentekostnader gjør at driftskostnaden med den nye fotballhallen er høyere enn budsjettert. Samtidig er det kostbare tider for frivilligheten, noe som gjør det krevende å skulle kompensere avviket med økte leiepriser. Det er et avvik på enhet kulturarrangement (Steinkjer kulturhus) som skyldes overgangen mellom nytt og gammelt kulturhus, der lav aktivitet de siste månedene før stenging av Dampsaga samt innflytting og oppstart av nytt kulturhus ikke går i balanse for året som helhet. Kulturskolen har også et avvik, noe som skyldes økte husleiekostnader relatert til renteoppgang.

Området økonomi og finans omfatter i stor grad inntekter og utgifter som er omtalt under foregående kapittel, bevilgningsoversikt drift 1. ledd. I tillegg er det innenfor dette område enkelte andre inntekter og utgifter som skal føres innenfor hovedoversiktens 2. ledd. Dette gjelder bl.a. integreringstilskudd, noe mellomværende med andre kommuner og Steinkjerbygg KF etc. Området viser en merinntekt lik 24 mill kroner. Hovedårsaken til dette er et betydelig høyere integreringstilskudd enn budsjettert, med et beløp lik 17 mill kroner. En del av disse merinntektene må sees i sammenheng med økte utgifter ved etatene, og da spesielt oppvekstetaten. I tillegg er «konsernbidrag» fra Steinkjerbygg lik 11 mill kroner ført innenfor dette området og ikke som utbytte der det var budsjettert. Det som reduserer merinntekten er en renteoverføring fra IKT-samarbeidet som er budsjettert som inntekt fra andre kommuner, men som ikke ble en realitet på samme måten i 2023 som tidligere år som følge av etablering av nytt IKT-samarbeid.

Bevilgningsoversikt investering § 5-5

Tall i 1000 kroner	Regulert budsjett		Opprinnelig	
	Regnskap 2023	2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsutgifter				
Investeringer i varige driftsmidler	126 529	177 297	100 050	141 046
Tilskudd til andres investeringer	1 832	1 500	1 500	2 432
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	6 222	6 200	5 000	6 415
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	20 308	0	0	22 724
Sum investeringsutgifter	154 890	184 997	106 550	172 617
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for merverdiavgift	-9 738	-20 470	-8 470	-9 913
Tilskudd fra andre	-6 776	1 672	0	-11 219
Salg av varige driftsmidler	-23 718	-2 150	0	-3 145
Salg av finansielle anleggsmidler	-2 128	-2 128	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-110 621	-152 760	-90 580	-119 186
Sum investeringsinntekter	-152 981	-175 836	-99 050	-143 462
Videreutlån				
Videreutlån	129 150	130 000	100 000	144 979
Bruk av lån til videreutlån	-100 017	-100 000	-100 000	-143 756
Avdrag på lån til videreutlån	1 977	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-36 536	-7 500	-7 500	-39 375
Netto utgifter videreutlån	-5 426	22 500	-7 500	-38 152
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Overføring fra drift	-1 039	-1 039	0	-3 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	48 167	0	0	30 705
Bruk av bundne investeringsfond	-42 989	-30 000	0	-15 276
Avsetninger til ubundet investeringsfond	4 278	4 278	0	1 150
Bruk av ubundet investeringsfond	-4 900	-4 900	0	-4 580
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	3 516	-31 662	0	8 998
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0

Kommunens investeringer i *varige driftsmidler* i 2023 beløper seg til 126,5 mill kroner. Dette er 50,8 mill kroner lavere enn revidert budsjett og skyldes forsinkelser og utsettelse av enkelte investeringer. Den store differansen mellom revidert og opprinnelig budsjett er knyttet til rebudsjettering av pågående investeringstiltak fra 2022. Lavere investeringsnivå vil også påvirke *bruk av lån* i tilsvarende grad.

Det er i 2023 en netto investering i *aksjer og andeler i selskaper* i størrelsesorden 6,2 mill kroner. Dette er knyttet til egenkapitaltilskudd i KLP, samt utvidelse av aksjekapitalen i Sesam ressurs AS og Ecopro AS. *Tilskudd til andres investeringer* lik 1,8 mill kroner er i all hovedsak tilskudd til Steinkjer kirkelige fellesråd.

Det har også i 2023 vært høy aktivitet knyttet til *videreutlån* av starutlånsmidler fra Husbanken. Årets låneopptak har vært relativt høyt, i tillegg til at det etter vedtak er lånt ut på nytt tidligere ekstraordinære innbetalinger av avdrag som har stått på bundet fond. Mottatte avdrag på videreutlån er også i 2023 høyere enn ordinær innbetalte avdrag, noe som har sammenheng med innbetaling av ekstraordinære avdrag på utlån. Dette er midler som er avsatt på bundet fond.

Fordeling av investeringer til varige driftsmidler fremgår av *hovedoversikt § 5-5 2. ledd* i regnskapet, og kan oppsummeres slik:

Årsberetning 2023

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2023
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber				
Investeringer i varige driftsmidler	3 188	14 622	7 600	12 661
Oppvekstetaten				
Investeringer i varige driftsmidler	7 894	13 701	1 000	1 715
Helseetaten				
Investeringer i varige driftsmidler	7 344	18 308	9 000	1 085
Teknisk etat				
Investeringer i varige driftsmidler	107 539	129 694	82 450	124 577
Kulturetaten				
Investeringer i varige driftsmidler	565	972	0	1 007

Hoveddelen av investeringstiltakene er knyttet til *teknisk etat* og enhet utbygging. Samlet sett er det i 2023 en gjennomføringsgrad innenfor teknisk etat lik 83 %, noe som er høyere enn 2022 og relativt betydelig høyere enn det har vært årene før det. Utsettelse og forsinkelser innenfor teknisk etat er i størrelsesorden 30 mill kroner. Mange av disse forsinkelsene er planlagte utsettelser/forskyvninger, og dreier seg i hovedsak om følgende prosjekter:

- Vanntilførsel snøproduksjon skistadion
- Digitale kartverk
- Områdestabiliseringsvurderinger Fosdalen og Tranaskogen
- Utskifting renovasjonsbil og lastebil VTP
- Overgang fra leide til eide biler
- Ulike prosjekter Tranamarka renovasjon
- Gatelys - utskifting til LED
- Prosessutstyr og lysutrustning Løsberga renseanlegg

I tillegg er det noen forsinkelser innenfor vegprosjekter og sentrale idrettsanlegg/parker.

Avviket innenfor *oppvekstetaten* er knyttet til planlagte utsettelser innenfor innkjøp av utstyr både i fagrom og ordinære rom i skolene, mens avviket innenfor *kulturetaten* i hovedsak er relatert til biblioteket.

Helseetaten har et mindreforbruk knyttet til utsatt beslutning Helseplattormen og forsinkelser knyttet til utskifting av ulike sykesignalanlegg og velferdsteknologisk utstyr.

Innenfor *kommunedirektør, fellesutgifter og fagstab* er det en lavere gjennomføring av prosjektene i 2023 enn normalt. Dette skyldes planmessig utsettelse av IKT-prosjekter i påvente av en avklaring av fremtidige driftsløsninger knyttet til etableringen av det interkommunale samarbeidet Digitale Trøndelag KO (DIKO).

Oversikt budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner § 5-9

Driftsregnskapet

Netto driftsresultat	76 256
Avsetninger til bundne driftsfond	36 964
Bruk av bundne driftsfond	-21 253
Overføring til investering ihht budsjett	1 039
Avsetninger til disp.fond ihht budsjett	18 500
Bruk av disp.fond ihht budsjett	-94 677
Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0
Årets budsjettavvik (mer-/mindreforbruk før strykninger)	16 829
Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	-16 829
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disp.fond	0
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0

Investeringsregnskapet

Sum inv.utgifter, inv.inntekter og netto utg videreutlån	207 121
Avsetninger til bundne inv.fond	48 167
Bruk av bundne inv.fond	-42 989
Budsjettert bruk av lån	-252 760
Overføring fra drift ihht budsjett	-1 039
Avsetninger til ubundet inv.fond ihht budsjett	4 278
Bruk av ubundet inv.fond ihht budsjett	-4 900
Dekning av tidl. års udekket beløp	0
Årets budsjettavvik	-42 122
Strykning av bruk av lån	42 122
Udisponert beløp etter styrkninger	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0

Driftsregnskapet

Steinkjer kommune har et merforbruk før strykninger på i underkant av 17 mill kroner. Dette skyldes i all hovedsak netto driftsresultat og budsjettavvikene i etatene. Nye regnskapsbestemmelser fra 2020 medfører at kommunedirektøren da skal foreta strykninger i regnskapet av ulike poster, slik som avsetning til disposisjonsfond. Avsetning til disposisjonsfond utgjør i 2023 18,5 mill kroner og er relatert til avsetninger til flyktningefond (10 mill), og avsetning merinntekter eiendomsskatt (8,5 mill). En strykning av tilnærmet hele denne avsetningen vil gi et regnskap i balanse. Dette innebærer at det ikke vil kunne avsettes noe til flyktningefondet fra merinntekter integreringstilskudd 2023, samt at det kun er i underkant av 2 mill kroner som er avsatt til inndekning av redusert eiendomsskatt i 2024. Dette innebærer at de reduserte eiendomsskattene i 2024 må dekkes inn på annet vis. Kommunens gjeldende økonomireglement gir i dag ikke noe tydelig rekkefølger rundt strykningsbestemmelsene, noe som gjør at kommunedirektørens valg må godkjennes gjennom vedtak i kommunestyret ved behandling av regnskap 2023.

Investeringsregnskapet

På samme måte som driftsregnskapet er investeringsregnskapet underlagt strykningbestemmelser jfr. ny kommunelov og forskrifter til denne. Steinkjer kommune har i 2023 et budsjettavvik innenfor investering lik 42,1 mill kroner noe som i all hovedsak skyldes lavere investeringer i varige driftsmidler på grunn av forsinkelser og utsatte investeringsprosjekter. Kommunedirektøren har valgt å opprettholde

Årsberetning 2023

overføringen fra drift på 1,039 mill kroner, og i stedet i sin helhet foretatt en strykning av bruk av lån lik 42,1 mill kroner. Dette valget er bl.a. begrunnet i den økende renteutviklingen, og behov for å redusere låneopptak fremover. Valget er også en regnskapsføring som må godkjennes gjennom vedtak i kommunestyret ved behandling av regnskap 2023.

Økonomiske nøkkeltall - kommunekassen

Finansielle måltall

Indikator	Mål	Pr 31.12.22	Pr 31.12.23
Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter	min 1,75 %	0,04 %	-2,82 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsutgifter	min 6 %	11,17 %	6,78 %
Gjeld som ikke dekkes av rentekompensasjon, VAR eller husleie i % av driftsinntekter	maks 75 %	94 %	86 %

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter i 2023 ligger betydelig under både måltallet vedtatt av kommunestyret og tallet for 2022. Kommunestyret vedtok i opprinnelig budsjett 2023 et budsjett med et netto driftsresultat lik 45,5 mill kroner, dvs -1,97 prosent av sum driftsinntekter. Dette tallet også betydelig dårligere enn måltall og de siste års resultater. Likevel var dette planlagt som en del av omstillingsperioden inn mot ny økonomiplan. Gjennom året har det oppstått ulike avvik og påfølgende budsjettjusteringer, noe som har gitt en forverring av netto driftsutgifter og gitt det måltallet som er opplistet i tabellen.

Det kan være flere planlagte og budsjetterte forhold som påvirker et netto driftsresultat, og flere bruker nå netto driftsresultat korrigeret for bruk/avsetning til bundne fond som et mere reelt måltall. Korrigerer en for dette i kommunens regnskap for 2023 vil en få et netto driftsresultat lik 91,2 mill kroner, noe som utgjør -3,4 prosent av sum driftsinntekter, altså et dårligere resultat.

I tillegg til dette har kommunen vedtatt å utbetale en planmessig bruk 45 mill av disposisjonsfond til investeringstilskudd Steinkjer kulturbygg AS. En korrigering for dette vil redusere netto driftsresultat til 46,2 mill kroner (også korrigeret for bundne fond), noe som da vil bety et nøkkeltall i størrelsesorden -1,7 prosent, dvs fortsatt langt unna kommunens måltall.

Disposisjonsfond av brutto driftsutgifter

Gamle Steinkjer kommune har over tid hatt mindreforbruk i sine regnskaper, noe som har gitt muligheten til å bygge opp et disposisjonsfond i størrelsesorden 200 mill kroner. Regnskapet de to første årene i ny kommune ga også gode netto driftsresultat som har gjort det mulig å øke størrelsen på disposisjonsfondet. Dette har imidlertid ikke kommet gjennom planlagte avsetninger knyttet til budsjett, men gjennom regnskapsmessige mindreforbruk og økte inntekter. I opprinnelig budsjett 2023 var det forutsatt en bruk av disposisjonsfond i størrelsesorden 39,7 mill kroner knyttet til en generell finansiering av driften i påvente av iverksettelse av omstillingskrav med virkning inn mot 2024. Gjennom året har det imidlertid vært behov for å øke bruk av disposisjonsfond ytterligere, ikke minst i tilknytning til et investeringstilskudd til Steinkjer kulturbygg AS i forbindelse med bygging av kulturhuset lik 45 mill kroner. Det siste for øvrig i tråd med tidligere planer. Totalt ble det i 2023 benyttet 94,7 mill kroner av disposisjonsfondet, noe som forklarer den store reduksjonen i måltallet. Det var i revidert budsjett 2023 forutsatt en avsetning til disposisjonsfond knyttet til eiendomsskatt og integreringstilskudd i størrelsesorden 18,5 mill kroner. Denne avsetningen ble imidlertid tilnærmet i sin helhet strøket som følge av et negativt budsjettavvik ved årets slutt.

Årsberetning 2023

Steinkjer kommune opererer med en deling av disposisjonsfondet i «bundet» disposisjonsfond og «ubundet» disposisjonsfond, hvor «bundet» disposisjonsfond er midler kommunestyret har lagt føringer på bruk av. Selv om disse to fondene i realiteten behandles likt når det gjelder nøkkeltall, så gir dette et bedre internt bilde på fremtidig bruk og disponibelt disposisjonsfond. Steinkjer kommune har pr utgangen av 2023 et samlet disposisjonsfond lik 186,7 mill kroner. Av dette så er 111,1 mill kroner ubundet, noe som utgjør 4,12 % av sum driftsinntekter.

Formålet med disposisjonsfond er å bygge opp midler som nettopp kan benyttes til for eksempel egenkapital ved investeringer. Det som er viktig er at det da videre bygges opp igjen relativt raskt. For å til enhver tid ligge rundt målsettingen på 6 % bør disposisjonsfondet ligge på minimum 150 mill kroner. Da skal det også sies at Steinkjer kommune har et relativt lavt måltall sammenlignet med andre kommuner. Et måltall på 10 % som mange kommuner har, vil gi et fritt disposisjonsfond lik 250 mill kroner.

Gjeld konsolidert regnskap i prosent av driftsinntekter.

De samlede gjeldsforpliktelsene i kommunekassen og foretakene utgjør 4 874 760 (tall i 1000-kroner) og fordeler seg slik:

• Steinkjer kommune – kommunekassen	1 836 531
• Steinkjerbygg KF	3 038 229
• Steinkjer kommuneskoger KF	0

Totale gjeldsportefølje er høy, og vil i sin helhet utgjøre 162 % av sum driftsinntekter, dvs langt over målsettingen på 75 %. Det er imidlertid slik at mye av låneporteføljen har lavere risiko i og med at den finansieres gjennom rentekompensasjon, VAR (selvkost) og langsiktige eksterne leieavtaler. Korrigerer vi gjeldsforpliktelsene i forhold til eksterne leietakere (Steinkjerbygg) med 984 mill kroner og selvkostområdet (VAR) med 700 mill kroner, og i tillegg korrigerer ved å trekke ut startlånene med 596 mill kroner, som i sin helhet betjenes av låntakere, så vil *lånegjelden pr utgangen av 2023 ligge på 86 % av sum driftsinntekter. Dette er betydelig over vedtatte måltall på 75 %*. Dette er likevel lavere enn i 2022, noe som skyldes en reduksjon i den korrigerte låneporteføljen både i kommunekassen og Steinkjerbygg KF som betjenes av kommunen gjennom husleie. Dette skyldes i hovedsak en nedbetaling i gjeld som er høyere enn nye lån i 2023.

Det lave rentenivået de siste årene, og spesielt i 2020 og 2021, har gjort at et slik lånegjeld ikke har medført noen større utfordringer. Nøkkeltallet gir imidlertid et bilde på hvor mye av brutto driftsinntekter som må benyttes til renteutgifter. Det store renteoppgangen i 2022 og 2023 gjør at kommunen som «konsern» har betydelig merutgifter knyttet til renteutgifter med dagens låneportefølje enn om låneporteføljen har vært innenfor måltallet. Det er derfor viktig at den samlede låneporteføljen som betjenes av den skattefinansierte inntekten reduseres. Kommunen står fortsatt ovenfor større investeringer som vil utfordre gjeldsgraden fremover, men i vedtatte økonomiplan 2024 – 2027 er det lagt opp til ytterligere reduksjon av gjeld. Dette for å redusere renteutgiftene på kort sikt. Det vil fortsatt være svært viktig å etablere en effektiv drift for å holde driftsutgiftene nede når behovet for de fremtidige investeringer må realiseres og renteutgiftene trolig vil øke som følge av dette.

De største kildene til midlertidige svingninger på inntekts- og utgiftssiden som kommunene ikke får automatisk kompensasjon for gjennom inntektssystemet er knyttet til:

- Rentekostnader på gjeld
- Skatteinntekter
- Finansinntekter

For å hindre store svingninger i driften på kort tid ved renteoppgang, kan disposisjonsfond være med å dekke inn noe av utgiftsøkningen på kort sikt til det lar seg gjøre å omstille driften. Dette betinger imidlertid at det er tilstrekkelig midler på disposisjonsfond, og forsterker behovet for å øke de fremtidige avsetningene til disposisjonsfond jfr. nøkkeltallet disposisjonsfond av brutto driftsinntekter.

Selv om mellomværende i leieavtalene mellom kommunekassen og Steinkjerbygg KF når det gjelder finansutgifter er regulert på en slik måte at det er kommunekassen som bærer risikoen, vil kravene knyttet til en effektiv drift, kritiske vurderinger av lånegjeld og størrelse på disposisjonsfond være gjeldende for alle selskapene.

Likviditetsanalyse - kommunekassen

tall i 1000-kroner	2023
Omløpsmidler	957 993
Kortsiktig gjeld	446 921
Arbeidskapital	511 072
Likviditetsgrad 1	2,1
Likviditetsgrad 2	0,5
Arbeidskapital i prosent av driftsinntekter	18,9 %

Nøkkeltall for likviditet er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 2

Likviditetsgrad 2 = mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 1

Arbeidskapital defineres som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og er et uttrykk for kommunens likviditet. Med likviditet menes evnen til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller.

Alle tre nøkkeltallene ovenfor er redusert betydelig fra 2022 til 2023, og nøkkeltallene er av en slik størrelse at de gir signaler om at kommunen vil stå i en utfordrende likviditetsstilling fremover. Dette er bekreftet gjennom en krevende likviditetssituasjon ved utgangen av 2023, noe som ble forverret i starten på 2024 og resulterte i et vedtak om et likviditetslån/trekkrettighet i 2024.

Kommunens netto driftsresultat påvirker arbeidskapitalen. For å styrke arbeidskapitalen er kommunen avhengig av positivt netto driftsresultat i årene som kommer. En svak arbeidskapital begrenser kommunens handlingsrom og gjør kommunen mer utsatt for negative driftsresultater.

Kortsiktig fordring – Steinkjerbygg KF

Steinkjer kommune har i regnskap 2023 en kortsiktig fordring lik 65,8 mill kroner overfor Steinkjerbygg KF.

Revisjonen har i sitt notat til regnskap 2020 og 2021 tatt opp at det ikke har vært bevegelse rundt denne kortsiktige fordringen, og at det derfor i regnskap 2022 bør vurderes en omklassifisering hvis det ikke er bevegelse i fordringen. Det er pr utgangen av 2023 ikke vært bevegelse i fordringen. I revisjonens beretning for 2022 er det tatt forbehold knyttet til denne fordringen, og forbeholdet er også dokumentert i nummerert brev til kontrollutvalget:

«Steinkjer kommune har i sitt balanseregnskap stående en kortsiktig fordring på Steinkjerbygg AS på kr 65 800 000. Denne fordringen har stått uten bevegelse siden 2015. Vi har tatt opp forholdet vedrørende verdsettelse av denne fordringen i revisjonsnotatet både i 2021 og 2020. Vi må på denne bakgrunn ta forbehold om verdien av nevnte fordring mot Steinkjerbygg AS»

Kommunen har tatt revisjonens anmerkninger i denne saken til etterretning, og har i 2024 fremmet en politisk sak for formannskap og kommunestyret knyttet til omklassifisering av denne kortsiktige fordringen til et utlån. Formannskapet har i møtet 21.03.24 fattet følgende vedtak i saken:

1. Kortsiktig fordring overfor Steinkjerbygg KF i kommunens balanseregnskap lik kr 65 800 000 omklassifiseres til utlån til Steinkjerbygg KF lik kr 65 800 000.
2. Omklassifiseringen i punkt 1 finansieres på følgende måte:
  - a. Bruk av ubundet investeringsfond, restbeløp opprinnelig avsetning, med kr 41 538 500
  - b. Overføring fra drift til investering ved bruk av disposisjonsfond med kr 24 261 500
3. Det utarbeides en forpliktende plan for nedbetaling av utlånet i punkt 1 lik kr 65 800 000. Nedbetalingsplanen legges frem for kommunestyre/foretaksmøte til behandling senest i løpet av september 2024. I den forbindelse skal det også legges frem en vurdering rundt Steinkjerbygg KF sin mulighet til å foreta en ekstraordinær innbetaling/avdrag i 2024.

Saken fremme til kommunestyret i april 2024 for sluttbehandling.

Økonomiske perspektiver

Norsk økonomi har vært inne i en krevende periode med betydelig renteøkning og høy inflasjon. Strammere offentlige budsjetter vil påvirke det økonomiske handlingsrommet til kommunene. Dersom det kommunale tjenestetilbudet skal kunne styrkes i årene framover i takt med demografiske endringer, må kommunene i større grad enn tidligere effektivisere tjenestene.

Kommunesektoren utgjør i kraft av sin størrelse og oppgaver en viktig brikke i norsk økonomi. En vesentlig andel av alle sysselsatte jobber i kommunesektoren, og sektoren står for en god del av verdiskapingen i fastlandsøkonomien. I tillegg kjøper kommunesektoren store mengder varer og tjenester fra privat sektor og bidrar gjennom det til mye aktivitet i næringslivet. En faktor som er av stor betydning for kommuneøkonomien er at arbeidsmarkedet er stabilt og arbeidsledigheten lav.

En vesentlig sterkere skatteinngang enn det som har vært lagt til grunn i budsjettene, har gitt kommunesektoren en betydelig realvekst i frie inntekter de siste årene. Samtidig har høye investeringer gitt en sterk gjeldsvekst for sektoren. Årene 2020, 2021 og 2022 har vært annerledes på grunn av den pågående pandemien. Kommunene har hatt høyere utgifter og inntektstap disse årene. Likevel ser det

ut som sektoren totalt sett har en god økonomisk utvikling, noe som må sees i sammenheng med at staten har kompensert for mye av merutgifter for kommunesektoren. Året 2021 og 2022 har i tillegg gitt gode netto driftsresultater for kommunene, noe som i stor grad skyldes relativt høye skatteinntekter sammenlignet med løpende prognoser, og da spesielt mot slutten av året. Denne utviklingen er imidlertid snudd i året 2023.

De siste par tiårene har befolkningsutviklingen i Norge vært forholdsvis gunstig for offentlige finanser, men utviklingen har snudd. Etter å ha falt jevnt siden tidlig på 1990-tallet, begynte antall eldre (67 år og over) å øke, målt som andel av befolkningen i yrkesaktiv alder. Denne utviklingen vil fortsette framover og medføre klart høyere utgifter til helse- og omsorgstjenester. Antall eldre har økt og forventes å tilta kraftig allerede de nærmeste årene.

I Steinkjer kommune er den demografiske utfordringen større enn landet som helhet. Dette har sammenheng med at kommunen i tillegg til økt antall eldre, har en reduksjon i folketallet totalt og i antallet barn og unge. Elevantallutviklingen i skolene i kommunen viser en betydelig nedgang de nærmeste årene.

Dersom det kommunale tjenestetilbudet skal kunne styrkes i årene framover, i takt med demografiske endringer, må kommunene fornye, forenkle og forbedre sine tjenester. Det er viktig for kommunen å bygge reserver som kan benyttes til å dempe eventuelle økonomiske nedturer som følge av f.eks. utfordringer og usikkerhet knyttet til økte demografikostnader, økt gjeldsvekst, økte pensjonskostnader, usikkert finansmarked og egenkapital i forbindelse med kommunale investeringer. I tillegg vil det være økt etterspørsel og behov for offentlige tjenester. I dette perspektivet er det en utfordring å legge til rette for en forvaltning av kommunens midler som tilfredsstiller brukernes behov for tjenester og samtidig bidrar til å opprettholde et økonomisk handlingsrom.

Steinkjer kommune har etablert et økonomisk handlingsrom gjennom flere år med positive netto driftsresultat. Dette gjelder også for den nye kommunen. I 2022 snudde denne utviklingen med et netto driftsresultat i størrelsesorden 0, og i 2023 er det et negativt netto driftsresultat opp mot 3 %. Disse to årene har dette delvis vært budsjettert med planlagte dårligere resultat, men dog ikke så lave som de faktiske regnskapene viste. Det er imidlertid tvingende nødvendig at en i løpet av de par første driftsårene nå får snudd denne trenden til på nytt å levere positive resultater.

Grunnlaget for et godt økonomisk handlingsrom legges gjennom økonomiplanen og oppfølgingen skjer gjennom styringssystemet og de prosessene som følger av dette (analyser og avviksrapportering). Kommunens økonomistyring er basert på stor grad av delegasjon der fordelingen av ansvar og myndighet er klart definert. For å gjøre virksomhetene bedre i stand til å styre og å fatte riktige beslutninger er verktøy for økonomi- og virksomhetsstyring under kontinuerlig utvikling.

Økonomiske nøkkeltall - Konsolidert

Ny kommunelov og forskrifter til denne stiller krav til at det fra og med regnskapsåret 2020 skal leveres et konsolidert regnskap for kommunen. Dette er et regnskap som for Steinkjer kommune sin del betyr et «felles» regnskap for kommunekassen, Steinkjerbygg KF og Steinkjer kommuneskoger KF, hvor det meste av økonomiske transaksjoner mellom selskapene skal elimineres.

Selv om denne årsberetningen primært er en årsberetning knyttet til kommunekassen, finner en det naturlig å knytte noen kommentarer til enkelte områder i det konsoliderte regnskapet.

Kommunestyret vedtok i desember 2019 måltall for den kommunale økonomien. Dette er beskrevet tidligere for kommunekassen, men det er også naturlig å gjøre en vurdering av konsolidert regnskap opp mot disse måltallene:

Finansielle måltall

Indikator	Mål	Pr 31.12.22	Pr 31.12.23
Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter	min 1,75 %	0,24 %	-2,77 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsutgifter	min 6 %	11,64 %	7,26 %
Gjeld som ikke dekkes av rentekompensasjon, VAR eller husleie i % av driftsinntekter	maks 75 %	94 %	86 %

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter har hatt en negativ utvikling siden 2021. Fra å ligge betydelig over måltallet i 2021, til lavt i 2022, men positivt, og til et betydelig negativt resultat i 2023. Resultatet har i alle tre årene i stor grad vært påvirket av kommunekassen sitt netto driftsresultat. Steinkjerbygg KF hadde positive netto driftsresultat over måltallet både i 2021 og 2022, men også her er det et betydelig negativt resultat i 2023. Selv om måltallet for 2023 er negativt og langt unna måltallet for 2023, er det tilnærmet i tråd med revidert budsjett 2023 for kommunen hvor det var budsjettert med betydelig bruk av ubundet fond. Dette skyldes ikke minst et tilskudd til Steinkjer kulturbygg AS lik 45 mill kroner knyttet til byggingen av Steinkjer kulturhus. Steinkjerbygg KF har i 2023 et negativt netto driftsresultat, noe som i stor grad skyldes renteutvikling som gir en høyere renteutgift uten at dette i sin helhet finansieres med økte leieinntekter. Steinkjer kommuneskoger KF har et positivt netto driftsresultat betydelig over måltallet, men her er tallstørrelsene såpass små at de i svært liten grad påvirker totaltallene.

Disposisjonsfond av brutto driftsutgifter

Samlet sett har de tre selskapene som utgjør konsolidert regnskap et samlet disposisjonsfond lik 218 mill kroner, noe som utgjør nærmere 7,3 % av brutto driftsutgifter. Dette er over det finansielle måltallet som er satt av kommunestyret. Dette er imidlertid kraftig redusert i 2023. Om lag 50 % av reduksjonen er knyttet til tilskuddet til Steinkjer kulturbygg AS, men det har også vært ytterligere bruk av disposisjonsfond i både kommunekassen og Steinkjerbygg KF. Selv om denne bruken i stor grad har vært

budsjettert, er viktig at det både innenfor kommunekassen og Steinkjerbygg KF iverksettes omstillingsprosesser for å snu utviklingen fra 2023.

Gjeld konsolidert regnskap i prosent av driftsinntekter.

De samlede gjeldsforpliktelsene i kommunekassen og foretakene utgjør 4 874 760 (tall i 1000-kroner) og fordeler seg slik:

• Steinkjer kommune – kommunekassen	1 836 531
• Steinkjerbygg KF	3 038 229
• Steinkjer kommuneskoger KF	0

Totale gjeldsportefølje er høy, og vil i sin helhet utgjøre 162 % av sum driftsinntekter, dvs langt over målsettingen på 75 %. Det er imidlertid slik at mye av låneporteføljen har lavere risiko i og med at den finansieres gjennom rentekompensasjon, VAR (selvkost) og langsiktige eksterne leieavtaler. Korrigerer vi gjeldsforpliktelsene i forhold til eksterne leietakere (Steinkjerbygg) med 984 mill kroner og selvkostområdet (VAR) med 700 mill kroner, og i tillegg korrigerer ved å trekke ut startlånene med 596 mill kroner, som i sin helhet betjenes av låntakere, så vil *lånegjelden pr utgangen av 2023 ligge på 86 % av sum driftsinntekter. Dette er betydelig over vedtatte måltall på 75 %*. Dette er likevel lavere enn i 2022, noe som skyldes en reduksjon i den korrigerte låneporteføljen både i kommunekassen og Steinkjerbygg KF som betjenes av kommunen gjennom husleie. Dette skyldes i hovedsak en nedbetaling i gjeld som er høyere enn nye lån i 2023.

Det lave rentenivået de siste årene, og spesielt i 2020 og 2021, har gjort at et slik lånegjeld ikke har medført noen større utfordringer. Nøkkeltallet gir imidlertid et bilde på hvor mye av brutto driftsinntekter som må benyttes til renteutgifter. Det store renteoppgangen i 2022 og 2023 gjør at kommunen som «konsern» har betydelig merutgifter knyttet til renteutgifter med dagens låneportefølje enn om låneporteføljen har vært innenfor måltallet. Det er derfor viktig at den samlede låneporteføljen som betjenes av den skattefinansierte inntekten reduseres. Kommunen står fortsatt ovenfor større investeringer som vil utfordre gjeldsgraden fremover, men i vedtatte økonomiplan 2024 – 2027 er det lagt opp til ytterligere reduksjon av gjeld. Dette for å redusere renteutgiftene på kort sikt. Det vil fortsatt være svært viktig å etablere en effektiv drift for å holde driftsutgiftene nede når behovet for de fremtidige investeringer må realiseres og renteutgiftene trolig vil øke som følge av dette.

De største kildene til midlertidige svingninger på inntekts- og utgiftssiden som kommunene ikke får automatisk kompensasjon for gjennom inntektssystemet er knyttet til:

- Rentekostnader på gjeld
- Skatteinntekter
- Finansinntekter

For å hindre store svingninger i driften på kort tid ved renteoppgang, kan disposisjonsfond være med å dekke inn noe av utgiftsøkningen på kort sikt til det lar seg gjøre å omstille driften. Dette betinger imidlertid at det er tilstrekkelig midler på disposisjonsfond, og forsterker behovet for å øke de fremtidige avsetningene til disposisjonsfond jfr. nøkkeltallet disposisjonsfond av brutto driftsinntekter.

Selv om mellomværende i leieavtalene mellom kommunekassen og Steinkjerbygg KF når det gjelder finansutgifter er regulert på en slik måte at det er kommunekassen som bærer risikoen, vil kravene knyttet til en effektiv drift, kritiske vurderinger av lånegjeld og størrelse på disposisjonsfond være gjeldende for alle selskapene.

Utvikling i netto driftsresultat kommunekassen

Beløp i 1000

	Regnskap i fjor	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Avvik i %
Bruk av avsetninger						
Bruk av bundne driftsfond	-33 018	-5 983	-14 610	-21 253	6 643	45,5 %
Bruk av disposisjonsfond	0	-39 652	-94 677	-94 677	0	0,0 %
Sum bruk av avsetninger	-33 018	-45 635	-109 287	-115 930	6 643	6,1 %
Avsetninger						
Overføring til investering	3 000	0	1 039	1 039	0	0,0 %
Avsetninger til bundne driftsfond	24 129	125	19 040	36 964	-17 924	-94,1 %
Avsetninger til disposisjonsfond	6 984	0	18 500	1 671	16 829	91,0 %
Sum avsetninger	34 133	125	38 579	39 674	-1 095	-2,8 %
Netto driftsresultat	-1 095	45 510	70 708	76 256	5 548	7,8 %
Sum driftsinntekter	-2 514 948	-2 312 329	-2 453 656	-2 700 694	247 038	10,1 %
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	0,0 %	-2,0 %	-2,9 %	-2,8 %		

Dette er en tabellarisk oversikt over bruk av avsetninger og avsetninger sammenlignet med budsjett og regnskap 2022 (regnskap i fjor). Tallene er beskrevet nærmere i tekstkapitlene ovenfor.

Kommunens finansforvaltning

Kommuner og fylkeskommuner skal avgi rapportering i hht. Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning. Slik rapportering er omfattende. Det er utarbeidet en egen rapport som tilfredsstillende kravene til rapportering i forskriften og kommunens eget finansreglement. Denne rapporten legges ved måneds-rapporteringen til kommunestyret gjennom året. I årsberetningen er det satt sammen et kort sammendrag hvor man får en oversikt over vesentlige nøkkeltall i låneporteføljen.

Kort sammendrag

Norges Bank overrasket de fleste analytikere med en ny renteheving på tampen av 2023. Styringsrenten er pr utgangen av 2023 4,50 % og dette er 1,75 prosentpoeng høyere enn ved forrige årsskifte. Likevel kan det se ut som om at en er på rentetoppen nå når Sentralbanken uttaler at «styringsrenten trolig (vil) holdes på dette nivået en god stund fremover». Den siste rentehevingen ble begrunnet med at prisveksten fortsatt er for høy. Selv om de siste prisstigningstallene ligger på nedsiden av Norges Banks estimer, er Norges Bank redd for at dyre lønnsoppgjør vil bidra til å opprettholde en høy prisstigningstakt; Lønnsandelen i konkurranseutsatt næring er nemlig lav, noe som skyldes høy lønnsomhet pga. svak krone. Med den norske modellen for lønnsoppgjør vil vi sannsynligvis få en sterk lønnsvekst i frontfagene i 2024, noe som også vil forplante seg til andre sektorer.

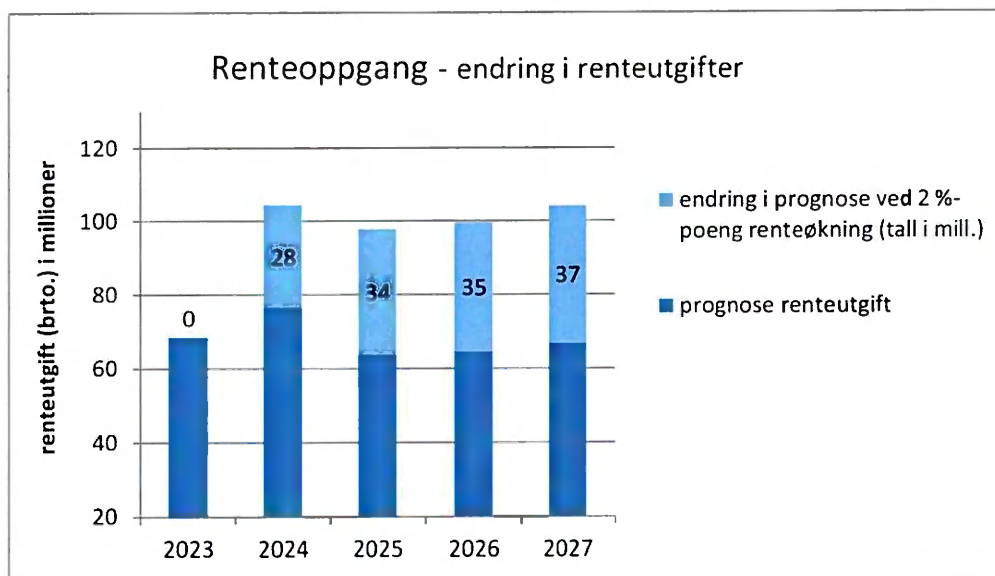
Ved årsskiftet er gjennomsnittrenten i porteføljen 4,340 % og dette er 1,374 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2022, og 0,643 prosentpoeng høyere enn ved utløpet av 2. tertial 2023. Lånene er skaffet til veie i Kommunalbanken, Husbanken, KLP og via verdipapirmarkedet. Samlet volum i låneporteføljen er 1.836 millioner, inkludert selvfinansierende lån. Fastrenteandelen i låneporteføljen er 21 %. Noen av lånene i porteføljen er etablert med lang løpetid, mens andre er etablert med kort løpetid. Korte lån er billigere enn langsiktige lån. Gjennomsnittlig løpetid for alle lån er 8,3 år. I løpet av 2024 kommer to lån til forfall og må refinansieres. Samlet utgjør disse et volum på 280 millioner, eller 15 % av låneporteføljen. Sammensettingen av låneporteføljen er i samsvar med kommunens finansreglement og det har ikke vært avvik i forhold til dette i perioden.

Samlet finansiell risiko vurderes å være akseptabel.

Rentesjokk

Det er utarbeidet en stresstest som viser hvordan en øyeblikkelig renteøkning med 2 prosentpoeng vil slå ut på rentekostnadene knyttet til porteføljen av lån. Den ordinære renteprognosen er vist som søyler med mørk farge, mens økningen i rentekostnader som følge av en 2 % renteoppgang er illustrert med lys farge:

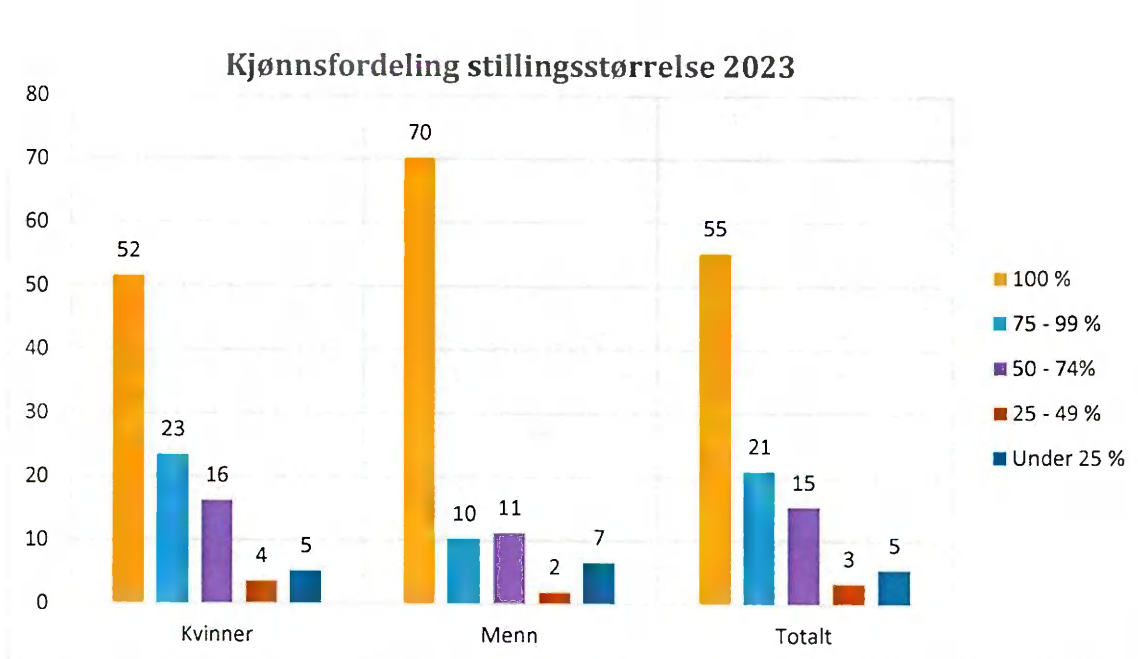

En renteoppgang vil også ha betydning for selvfinansierende lån og aktivasiden. Det ikke tatt høyde for slike forhold i beregningen ovenfor. Denne grafen er kun knyttet til kommunens egen låneportefølje. Det vil ved en renteøkning også komme betydelig husleieøkning knyttet til leie av formålsbygg hos Steinkjerbygg KF.

Likestilling og HMS

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

Kjønnsbalanse og resultat fra lønnskartlegging pr 31.12.2023

Tab 1.1 – Tabellen viser i ett søylediagram gjennomsnittlig stillingsstørrelse fordelt på kjønn, og en totaloversikt. Samme oversikt vises i tabell 1.2.

Prosentvis fordeling stillingsstørrelse

Stillings %	Kvinner	Menn	Totalt
100 %	52%	70%	55%
75 - 99 %	23%	10%	21%
50 - 74%	16%	11%	15%
25 - 49 %	4%	2%	3%
Under 25 %	5%	7%	5%

Tabell 1.2 – Tabellen viser stillingsstørrelse fordelt på kjønn og totaloversikt. Tallene vises som prosentandel.

Antall personer fordelt på stillingsstørrelse

Stillings%	Kvinner	Menn	Totalt
100 %	706	226	932
75 - 99 %	321	34	355
50 - 74%	222	36	258
25 - 49 %	49	6	55
Under 25 %	72	21	93
	1 370	323	1 693

Tabell 1.3 – Tabellen viser stillingsstørrelse fordelt på kjønn og en totaloversikt. Tallene er antall personer.

Lønnsforskjeller

Kjønnsfordeling stilling og lønn:

	Kvinner	Menn	Total
Antall ansatte:	1370	323	1693
Stillingshjemler:	1121	288	1409
Gjennomsnitt stillings%	83,06%	87,31%	83,98%
Gjennomsnitt årslønn	560 234	588 711	565 800

Tabell 1.4 – Tabellen viser kjønnsforskjellene i organisasjonen. Tabellen viser antall faste ansatte, antall stillingshjemler, gjennomsnittlig stillingsstørrelse og gjennomsnittlig årslønn.

Utvalg stillingskoder fordelt på antall ansatte pr. kjønn

Tittel	Menn	Kvinner	Totalt
Vernepleier	7	25	32
Assistent oppvekstetaten	7	30	37
Pleiemedarbeider	21	71	92
Hjelpepleier/helsefagarbeider	18	200	218
Sykepleier	15	151	166
Fagarbeider i oppvekstetaten	14	75	89
Fagarbeider i helseetaten	5	37	42
Spesialsykepleier	1	24	25
Pedagogisk leder	1	46	47
Adjunkt	15	42	57
Adjunkt m/tilleggsutdanning	37	121	158
Lektor m/tilleggsutdanning	9	15	24

Tabell 1.5 – Tabellen viser kjønnsfordeling innen ett utvalg av stillingskoder. Tallene viser antall personer.

Yrkesgrupper	Menn		Kvinner	
	Gjennomsnittslønn	Gjennomsnittsalder	Gjennomsnittslønn	Gjennomsnittsalder
Ingeniører	kr 664 920	52	kr 660 875	49
Lege	kr 1 431 780	46	kr 1 232 555	43
Sykepleier	kr 571 006	49	kr 569 459	45
Vernepleier	kr 552 662	47	kr 547 119	41
Spes. Sykepleier	kr 607 600	34	kr 621 636	55
Spes. Vernepleier	kr 586 900	44	kr 601 900	49
Fagarbeider helse	kr 479 660	42	kr 483 138	37
Pleiemedarbeider helse	kr 419 328	43	kr 417 615	40
Lektor m/tillegg	kr 701 800	40	kr 703 866	39
Adjunkt m/tillegg	kr 659 167	46	kr 655 887	48
Adjunkt	kr 600 573	47	kr 599 047	47
Fagarbeider oppvekst	kr 460 471	39	kr 481 257	47
Assistent oppvekst	kr 464 557	48	kr 465 703	52
Miljøterapeut	kr 543 210	37	kr 563 103	43
Pedpsyk rådgiver	kr -	0	kr 727 307	50
Spesialkonsulent	kr 600 357	46	kr 547 282	51
Rådgiver	kr 738 830	53	kr 670 088	45

Tabell 1.6 – Tabellen viser lønnsforskjellen mellom kvinner og menn i ett utvalg av ulike stillingskoder. Tabellen viser også gjennomsnittlig alder i det ulike yrkesgruppene.

Yrkesgrupper	Kvinner avlønning ift. menn
Ingeniører	99%
Lege	86%
Sykepleier	100%
Vernepleier	99%
Spes. Sykepleier	102%
Spes. Vernepleier	103%
Fagarbeider helse	101%
Pleiemedarbeider helse	100%
Lektor m/tillegg	100%
Adjunkt m/tillegg	100%
Adjunkt	100%
Fagarbeider oppvekst	105%
Assistent oppvekst	100%
Miljøterapeut	104%
Pedpsyk rådgiver	---
Spesialkonsulent	91%
Rådgiver	91%

Tabell 1.7 – Tabellen viser kvinners prosentandel av avlønning når kvinners gjennomsnittlige lønn ses opp mot gjennomsnittlig lønn for menn.

Pensjon

Ansatte har offentlig tjenstepensjon bestående av alders-, uføre- og omstillingspensjon.

Midlertidig ansatte

	Kvinner	Menn	Total
Antall ansatte:	302	71	373
Stillingshjempler:	253	49	302
Gjennomsnitt stillings%	83,80 %	69,67 %	81,10 %
Gjennomsnitt årslønn	528 036	499 980	522 696

Tabell 1.8 – Tabellen viser kjønnsforskjellene i organisasjonen. Tabellen viser antall midlertidige ansatte, antall stillingshjempler, gjennomsnittlig stillingsstørrelse og gjennomsnittlig årslønn.

Midlertidige ansatte benyttes i hovedsak ved vikariat for navngitte personer. Også i prosjektstillinger skrives det midlertidige arbeidsavtaler.

Foreldrepermisjon

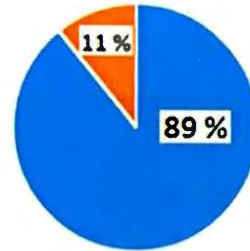
Totalt 24 ansatte startet foreldrepermisjon i løpet av 2023. 23 kvinner, og 1 mann. Grunnet feilregistrering i lønssystem lar det seg ikke gjøre å se gjennomsnittlig varighet av permisjonen, da denne er lagt inn med sluttdato 31.12.2099 i over halvparten av tilfellene. Nærmeste leder har dog kontroll på dette.

Heltid – deltid

Spørreundersøkelse er sendt ut pr. epost til alle faste ansatte som jobber under 100% stilling (744 stk.). Av disse har 166 svart på undersøkelsen.

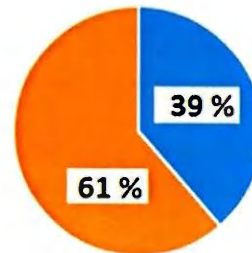
Kjønnsfordeling:

● Kvinne	148
● Mann	18
● Annet	0

Antall som jobber ufrivillig deltid:

● Ja	64
● Nei	102

Andel kvinner som svarte «Nei»

Tabell 1.9 – Tabellen viser svar på en spørreundersøkelse om frivillig/ufrivillig deltid blant organisasjonens deltidsansatte.

Sykefravær

Fravær i 2023 fordelt på korttidsfravær og langtidsfravær, kvinner – menn,

Sykefravær menn

Akk.	S.fravær%	Kortt.%	Langt.%
2023	6,52	1,66	4,87
2022	6,81	2,37	4,44
2021	7,49	1,61	5,88

Tabell 1.10 – Tabellen viser menns akkumulerte fravær for de siste 3 årene.

Sykefravær kvinner

Akk.	S.fravær%	Kortt.%	Langt.%
2023	10,99	2,07	8,85
2022	10,37	2,64	7,7
2021	10,91	1,96	8,93

Tabell 1.11 – Tabellen viser kvinners akkumulerte fravær for de siste 3 årene.

Sykefravær fordelt på aldersgrupper

	2023
Aldersgrupper	Akkumulert
0-19	9,84%
20-29	9,56%
30-39	11,98%
40-49	8,47%
50-59	9,78%
60-69	11,11%

Tabell 1.12 – Tabellen viser akkumulerte fravær for 2023 fordelt på ulike aldersgrupper.

Ledelse

Antall ledere i organisasjonen

	kvinner	menn	Total
Antall ledere:	48	18	66

Tabell 1.13 – Tabellen viser antall ledere i organisasjonen fordelt på kjønn.

Gjennomsnitt lederavlønninger

	Kvinner	Menn	Snittlønn alle
Toppledere	1 040 533	1 145 300	1 100 400
Sektorledere	945 433	904 900	929 420
Enhetsledere/Rektorer	795 248	841 575	805 543

Tabell 1.14 – Tabellen viser lønnsforskjeller mellom kjønnene på tre ulike ledernivåer.

Rekruttering

Av 212 nyansatte i 2023 via rekrutteringsverktøyet Webcruiter var 78 % kvinner.

Oppsummering

Organisasjonen består av en andel kvinner på 80,92% og en andel menn på 19,08% totalt. Av alle faste ansatte innen helse- og velferd og oppvekst og inkludering, utgjør 85% kvinner og 15% menn.

Innen administrasjon, teknisk og kultur er kjønnsbalansen henholdsvis 49% kvinner og 51% menn. I de fleste yrkesgrupper er det likelønn. I enkelte yrker er det større lønnsforskjeller:

- Blant leger tjener kvinner gjennomsnittlig 86% av mannens gjennomsnittlige lønn
- Blant rådgiver og spesialkonsulenter tjener kvinner gjennomsnittlig 91% av mannens gjennomsnittlige lønn.

I en undersøkelse sendt deltidsansatte i organisasjonen fremkommer det at 39% av respondentene jobber ufrivillig deltid. 89% av respondentene var kvinner.

Sykefraværet viser at kvinner i større grad er syke enn menn. Dette gjenspeiler nasjonale trender, og antas å ha sammenheng med at kvinner i større grad jobber innen tradisjonelle omsorgs- og serviceyrker hvor man opplever større grad av emosjonell belastning enn i tradisjonelle mannsdominerte yrker. Sykefraværet viser også at aldersgruppen 30-39 utgjør en stor del av den sykemeldte populasjonen.

Del 2: Slik arbeider vi for å sikre likestilling og mot diskriminering i praksis

Prinsipper og standarder for likestilling og mot diskriminering

Verdigrunnlag og etisk plattform

En viktig del av kommunens samfunnsoppdrag er å sørge for at innbyggerne har det som skal til for å leve godt i kommunen. Kommunen er viktig for innbyggerne både som tjenesteleverandør og som samfunnsutvikler.

Kommuneplanens samfunnsdel og arbeidsgiverpolitisk plattform utgjør et felles verdigrunnlag for medarbeidere, ledere og tillitsvalgte.

Kommuneplanens samfunnsdel sier følgende:

Kommunen skal rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft, utvikle medarbeidernes kompetanse og bygge en samskapende organisasjonskultur. Det skal legges til rette for et godt arbeidsmiljø hvor medarbeidere gis rom for å utvikle relasjoner og godt medarbeiderskap

Som ansatt i Steinkjer kommune forplikter du deg til å opptre i henhold til etisk plattform, og å følge de rutiner og retningslinjer som gjelder til enhver tid.

Likestilling og ikke-diskrimineringssituasjonen i dag

Utgangspunktet for lønnspolitikken er de strategiske mål Steinkjer til enhver tid styres ut fra. Det skal være en klar sammenheng mellom lønnspolitisk strategi, tjenesteytingen i kommunen, den lønnsutvikling som finner sted sentralt og lokalt, og lønna til hver enkelt medarbeider. Lokal lønnspolitikk skal gjøres kjent for alle ansatte, skape forutsigbarhet og mulighet til å innrette seg i henhold til denne. Lønn skal benyttes som et personalpolitisk virkemiddel, som bl.a. skal bidra til å motivere til kompetanseutvikling, kultur for heltid, og til å beholde, utvikle og rekruttere ansatte med rett kompetanse. Lønnspolitikken skal sikre kvalitativt gode tjenester og fremme likestilling.

Lønnsforhandlinger gjennomføres med alle arbeidstakerorganisasjoner. I henhold til lønnspolitisk plan skal det være likebehandling av kvinner og menn i vurdering av lønn og avansement.

I henhold til tariffavtale utbetaler arbeidsgiver sykelønn og foreldrepenger til arbeidstaker som omfattes av hovedtariffavtalen § 1 hele den tid arbeidstakeren har rett til slik stønad etter folketryktdoven.

Arbeidstakere som omfattes av HTA § 1 har rett til lønn under sykdom fra første sykedag dersom vedkommende har tiltrådt stillingen.

Arbeidsmiljøloven lovfester arbeidstakernes rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten. I kommunens kvalitetssystem ligger informasjon og rutiner for avviksmelding og varsling.

Avviksmeldinger i 2023 fordelte seg slik:

Avvik	Ikke relevant	Nestenulykke/tilløp	Observasjon	Uønsket hendelse	Ikke definert	Totalt
412	44	30	67	567	968	2088

Det er nedfelt i arbeidsreglementet at arbeidsgiver og arbeidstaker har et felles ansvar for å skape et godt psykososialt arbeidsmiljø. Dette innebærer bl.a. at alle skal behandles med respekt og verdighet. Trakassering og diskriminering på bakgrunn av bl.a. kjønn, seksuell orientering, religion, livssyn, etnisitet, språk, funksjonshemming eller politisk syn skal ikke forekomme og vil ikke bli tolerert. Jf. aml § 13–1.

Helse, miljø og sikkerhet skal legges til grunn i alt vi gjør. Medlemmer av AMU og vernetjeneste får lovpålagt 40-timers grunnopplæring i arbeidsmiljø. Alle ledere har nødvendig opplæring i HMS.

Alle ledere deltar i lederopplæring når de starter i kommunen. Det gis bl.a. opplæring i arbeidsgiverpolitisk plattform, etisk plattform, ledelsesprinsipper, internkontroll, varsling m.m. Alle nyansatte skal gjennomføre *Nyansattkurs*, som gir innføring på de fleste områder i kommunal sektor. Arbeidsgiver er opptatt av at ansatte er fysisk aktive. Steinkjer er en "Hodebra"-kommune, hvor et av tiltakene er at alle ansatte har gratis tilgang til Ti på topp. Hodebra – ABC står for gjør noe aktivt, gjør noe sammen og gjør noe meningsfylt (for seg selv og andre).

Kommunen benytter Kartleggingsverktøyet 10-faktor for medarbeiderundersøkelser. Det er ikke gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2023. Kartlegging gjennomføres hvert andre år.

Arbeidsplasser tilrettelegges med hev/senk, stor skjerm, headset, ergonomisk utstyr og annet etter behov. Ansatte har mulighet for hjemmekontor etter avtale med leder. Retningslinjer for hjemmekontor er under utarbeidelse.

Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse. Likestillings- og diskrimineringsloven sier at offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten har plikt til universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjoner (§ 17). Kommunen søker, så langt det er mulig, å ivareta kravet om universell utforming. Det mangler en samlet oversikt over tilstanden for universell utforming i den kommunale virksomheten.

Steinkjer kommune er IA-bedrift og opptatt av mangfold, og vi oppfordrer alle kvalifiserte kandidater til å søke jobb hos oss uansett alder, kjønn, funksjonshemming, nasjonalitet eller etnisk bakgrunn.

Våre mål for likestillings- og ikke-diskrimineringsarbeidet

Rekruttering

Et delmål i arbeidsgiverpolitikken er at vi skal sikre en mangfoldig sammensetning av medarbeidere. I vedtatt arbeidsgiverpolitikk for 2018 – 2022 står det at fokus spesielt skal være på å:

- stimulere mangfoldig og inkluderende rekruttering
- fremme likeverd ved å ha gode arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter for alle grupper medarbeidere
- hindre utstøting fra arbeidslivet og ha jobbtillbud til ulike grupper arbeidstakere
- aktivt motvirke rasisme og diskriminering i arbeidslivet

Lønns- og arbeidsvilkår

Lokal lønnspolitikk skal gjøres kjent for alle ansatte, skape forutsigbarhet og mulighet til å innrette seg i henhold til denne. Lønn skal benyttes som et personalpolitisk virkemiddel, som bl.a. skal bidra til å motivere til kompetanseutvikling, kultur for heltid, og til å beholde, utvikle og rekruttere ansatte med rett kompetanse. Lønnspolitikken skal sikre kvalitativt gode tjenester og fremme likestilling.

Likebehandling av kvinner og menn i vurdering av lønn og avansement er en selvfølge. Arbeidstakere i foreldrepermisjoner og andre lønnede permisjoner omfattes av lokale forhandlinger.

Forfremmelse og utviklingsmuligheter

Steinkjer kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver, og satse på kompetanseheving og etter- og videreutdanning av ansatte.

Ledere har lederavtaler hvor krav og forventninger defineres og evalueres årlig. Lederopplæring med tema innenfor HR og HMS gis ved oppstart og ledersamlinger gjennomføres gjennom året.

Tilrettelegging

Steinkjer kommune skal være en helsefremmende organisasjon og IA-bedrift. Det legges opp til tett oppfølging av ansatte som står i fare for å bli syke eller er syke, i form av tilrettelegging, leder før lege, alternative oppgaver mm. Steinkjer kommune har avtale med Friskgården BHT om bedriftshelsetjenester og samarbeider med Nav arbeidslivssenter (NAV ALS) NAV ALS forvalter tiltaket Ekspertbistand. Det gis støtte til avklaringstiltak for enkeltmedarbeidere med helseutfordringer med hyppige eller langvarige fravær.

Livsfasepolitikk

Kommunen vedtok en livsfasepolitikk i oktober 2020. Livsfasepolitikken i Steinkjer kommune skal avspeile likeverdighet for ansatte i alle aldersgrupper, og organisasjonen skal være preget av mangfold. Steinkjer kommune ønsker så langt som mulig å imøtekomme de ansatte slik at de er aktive, kvalifiserte, fleksible og etterspurte hele sitt arbeidsliv.

Forebygge trakassering og seksuell trakassering

Steinkjer kommune har egen rutine for håndtering av mobbing, trakassering og seksuell trakassering. Mobbing/trakassering/seksuell trakassering er uakseptabelt, og arbeidsgiver er opptatt av at vi raskest mulig må stanse eller endre de handlingene som gjør at enkeltpersoner kjenner seg mobbet/trakasser/seksuell trakassert. Nærmeste leder med personalansvar har ansvar og handlingsplikt når leder bli kjent med saker som omhandler mobbing/trakassering/seksuell trakassering på egen enhet.

Slik jobber kommunen for å sikre likestilling og ikke-diskriminering

Steinkjer kommune er i ferd med å inngå en partnerskapsavtale med Likestillingscenteret KUN. Avtalen kommer til politisk behandling i løpet av våren 2024.

Partnerskapet skal blant annet ha spesielt søkelys på utvikling av Steinkjer kommune som arbeidsgiver og legge grunnlag for en sertifisering i Likestilt Arbeidsliv¹. Dette er en sertifiseringsordning som skal bidra til større grad av likestilling og mangfold i arbeidslivet. Likestilt arbeidsliv som arbeidsgiververktøy handler om likestilling, inkludering og mangfold i vid forstand.

Dette vil bli et viktig grunnlag for å styrke og forbedre kommunens jobbing med å sikre likestilling og ikke-diskriminering framover.

Som en del av avtalen har KUN allerede gitt en grunnopplæring til ansatte i kommunen for å sikre at denne årsrapporten oppfyller likestillings- og diskrimineringslovens krav til aktivitets- og redegjøringsplikt.

---

¹ Les mer om Likestilt arbeidsliv her: <https://www.kun.no/sertifisering.html>

Kommunen har mange vedtatte planer og strategier innenfor HR-området. Disse er alle noen år gamle, og ikke helt tilpasset de nye kravene i loven. De er blant annet ikke tilpasset at det nå er definert flere diskrimineringsgrunnlag:

- kjønn, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk
- etnisitet, religion og livssyn
- funksjonsnedsettelse
- seksuell orientering
- alder
- graviditet og omsorgsoppgaver

Det vil derfor være en av oppgavene framover å revidere planer og strategier. Den første prioriterte oppgaven vil være å revidere Arbeidsgiverpolitisk plattform.

Kommunen har en «Rekruttering- og kvalifiseringsstrategi» som skal revideres. I revisjonen vil «unntak fra kvalifikasjonsprinsippet» være et av tiltakene. Dette med sikte på å bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne og personer med fravær fra arbeid eller utdanning kommer i arbeid.

Et av kommunens medvirkningsråde er Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, likestilling og mangfold (RÅFIM). Rådet skal arbeide for inkludering, mangfold og likestilling og mot diskriminering. Rådet skal arbeide etter prinsippet om at alle mennesker har rett til full deltaking og likestilling i samfunnet.

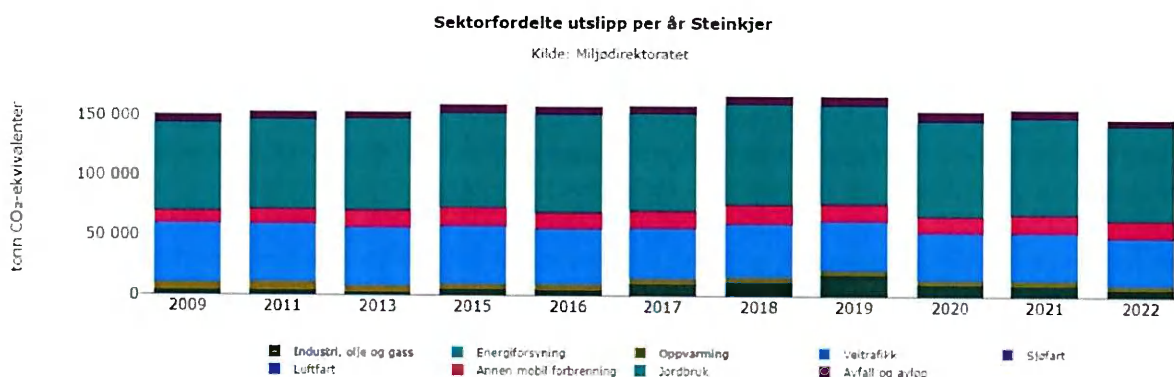
RÅFIM vil være en viktig samarbeidspartner for kommunen i arbeidet med å fremme likestilling og ikke-diskriminering. RÅFIM kan også brukes som kompetansepartner når det gjelder universell utforming.

For å kunne holde oversikt over hvor mange i organisasjonen som jobber ufrivillig deltid, vil dette bli et obligatorisk spørsmål i medarbeidersamtalen.

Klima og miljø

Klimagassutslipp i Steinkjer

I klima- og miljøplan er det gitt en oversikt over klimagassutslipp beregnet i CO₂-ekvivalenter i perioden 2009 til 2016. I denne planen er målsettingene satt ut fra status 2009. Ved sammenligning av opplysninger gitt i denne planen og nedenfor stående graf, ligger det en differanse som skyldes kommunesammenslåingen.

Grafen viser at det i perioden 2009 til 2022 har skjedd en svak nedgang i det totale utslippet av CO₂-ekvivalenter innenfor kommunens grenser. I tallene ligger det en reduksjon i utslipp fra vegtrafikk, der overgangen til fossilfrie mindre kjøretøy er hovedforklaringen.

Fra 2021 til 2022 er den prosentvise reduksjonen i utslipp av CO₂-ekvivalenter 5,3 %. Målsettingen i klima- og miljøplanen knytter seg ikke til det totale utslippet i kommunens geografiske område, siden vegtrafikk gjennom kommunen utgjør en stor del av kommunens samla utslipp, og er lite påvirkbar av kommunen.

Det er kommunens innkjøp, oppvarming av kommunale bygg og tjenesterelatert kjøring som bidrar mest til kommuneorganisasjonens totale klimagassutslipp. Reduksjon i direkte utslipp fra kommunens interne transport og reisevirksomhet forutsetter både at det legges til rette for møtevirksomhet via audiovisuelle løsninger, det forutsetter overgang til fossilfrie kjøretøy og det forutsetter god planlegging av transportbehov i tjenestene. Bruk av audiovisuelle hjelpemidler fikk et oppsving under pandemien, og benyttes fortsatt i stor utstrekning, men det er ikke satt krav til hvordan enhetene skal forholde seg til kombinasjonen fysiske møter/Teams-møter.

Overgangen til fossilfrie kjøretøy pågår, men hastigheten på denne overgangen lider fortsatt under leveringsdyktighet i bransjen på kjøretøy kommunen har behov for i sine tjenester og prisklassen kommunen kan operere i. For de større kjøretøyene er det fortsatt ikke et distribusjonsnett for gass, som vil være den foretrukne energibæreren som er forenelig med de typene kjøretøy vi har mulighet til å benytte, både ut fra behovet for nødvendig driftslengde mellom energifylling og også nødvendig fysisk utforming av kjøretøyene. Utskifting av disse kjøretøyene har også et noe lengre tidsperspektiv enn utskifting av den lette kjøretøyparken, og overgangen vil ut fra dette måtte gjennomføres over en lang tidsperiode.

Den nødvendige planlegging av transportbehov pågår innenfor de transportkrevende tjenestene hjemmebasert omsorg, vann/avløp, vegvedlikehold og renovasjon. Økt bevissthet om behovet for slik planlegging er likevel nødvendig.

I kommunens innkjøp stilles det miljøkrav som oppfyller Lov og forskrift om offentlige anskaffelser krav til miljø.

Mht oppvarming i kommunale bygg ligger dette innenfor Steinkjerbygg sitt ansvarsområde.

Klimabudsjett:

Det ble ikke etablert klimabudsjett for 2023, men det ble arbeidet med klimabudsjett for 2024 i løpet av dette året. Klimabudsjettet er nå på plass, og inneholder i stor grad tiltak kommunen allerede arbeidet med. Budsjettet er likevel viktig, siden dette medfører at klima og miljø i større grad må settes på dagsorden for alle sektorer og enheter.

Internkontroll

Kommunedirektørens fullstendige rapport til kommunestyret om internkontroll og resultat fra statlige tilsyn finnes i årsmelding. Her gis en kortfattet beskrivelse av eksisterende internkontrollsystem og pågående kvalitetsarbeid.

Kommunens etablerte internkontrollsystem som finnes i systemet EQS, inneholder elementene avvikshåndtering, prosedyrer/rutiner, vurdering av samsvar med eksisterende lov, forskrift og tillatelser, samt for noen etater maler for årlig gjennomgang av den enkelte enhets internkontrollarbeid. Kommunedirektøren har satt i gang arbeidet med etablering av et fullverdig og gjennomgående internkontrollsystem som skal omfatte både kommunens egne enheter og interkommunale løsninger der dette er hensiktsmessig.

Alle etatene skal ha en oversikt over lover, forskrifter, tillatelser og politiske vedtak som regulerer virksomheten. Det eksisterer i dag ikke et samla system for dette, men dette vil komme på plass gjennom arbeidet som er igangsatt med gjennomgående internkontroll.

Kommunens administrative organisering er fastlagt, og ansvar er entydig fordelt gjennom kommunens delegasjonsreglement. Reglementets politisk beslutta del avklarer rollefordeling mellom politiske styringssystem og mellom politikk og administrasjon. Den administrative delen av det samla delegasjonsreglementet avklarer rollefordelingen internt i administrasjonen.

Mht de økonomiske fullmaktene er det avklart bestillings- attestasjons- og anvisningsfullmakt på person. Bestillingssystem og regnskapssystem underbygger disse ansvars- og myndighetsavklaringene.

Risikovurdering på de enkelte delene av kommunens virksomhet gjennomføres delvis for etat der det er naturlig, delvis på enhet der det er naturlig. Risikovurdering dokumenteres i kommunens system for internkontroll, EQS. I hovedsak er nødvendige risikoanalyser gjennomført og dokumentert gjennom EQS, men pågående internkontrollarbeid vil også sikre at de manglene som eksisterer vil bli fjernet.

Avvikshåndtering i kommunen skjer gjennom internkontrollsystemet EQS. Mengden avvik og alvorlighetsgrad i avvik vil variere ut fra den enkelte enhets natur. Kommunedirektørens igangsatte arbeid med et gjennomgående internkontrollsystem vil ivareta behovet for bruken av avviksrapporter som grunnlag for forebyggende tiltak.

Internkontrollen skal være risikobasert for at prosedyrer, sjekklister og veiledninger rettes mot områder der risikoen og behovet er størst.

I etatene er det ulikt omfang av nødvendige prosedyrer, veiledninger og sjekklister. Prosedyrer, sjekklister og veiledninger legges i kvalitetssystemet EQS, som er tilgjengelig for alle ansatte. Opplæring i bruk av systemet inngår som del av kommunens interne lederopplæring.

I det igangsatte arbeidet med internkontrollsystem vil etterkontroll, også betegnet som ledelsens gjennomgåelse, være del av systemet. Dette innebærer en årlig gjennomgang med den enkelte leder mht hvorvidt internkontrollsystemet for den enkelte enhet og etat er tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Informasjon som skal aggregeres i etterkontrollen må være både etatsspesifikk nok og gi et helhetlig bilde på fagområder der dette er nødvendig og ønskelig. Pågående arbeid med helhetlig internkontroll vil legge dette på plass.

Oversikt over statlige tilsyn gjennomført i 2023:

Tilsynsmyndighet	Tilsett enhet og oppgave	Tilsyns-tidspunkt	Kort beskrivelse av funn	Status oppfølging av avvik
Arbeidstilsynet	Egge Ungdomsskole		Avvik på inneklima: ventilasjon, temperatur og samhandling med byggeier	Under arbeid. Samhandling bedret, temperaturoppfølging bedret Ventilasjon: Målinger og beregningen pågår. Frist mai 2024
Arbeidstilsynet	Avlastning barn og unge	19.03.24		
Statsforvalteren	Avlastning barn og unge	Mars 2024		2 saker
Statsforvalteren	15.09.23. Renovasjon, (Tranamarka deponi)		Avvik: Manglende avvanning før deponering. Hindre tilførsel av vann til deponi. Manglende overvåking av overløp. Risikoanalyse. Lite bruk av avvikssystem	Alle avvik er svart opp i brev 01.12.23. Fortsatt prosjektering og fysiske tiltak som må gjennomføres for å kunne lukke avvik
Statsforvalteren	Vei, trafikk og park, Tranamarka snødeponi	Mars 2023	Avvik: Snødeponiet mangler skilt og skjerming ved adkomst.	Avviket er utbedret og lukket 22.09.23
Mattilsynet	Enhet ernæring v/Rådhuskantina og Malm	Mai 2023	Ingen funn	Ingen vedtak
Arbeidstilsynet	Steinkjer sykehjem	Nov/ des 2023	Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering Psykiske plager - plan og tiltak Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan Vold og trussel om vold - opplæring	Enheten svarer opp avvik, frist innen medio april 2024
Arbeidstilsynet	Guldbergaunet bosenter	Sept/ okt 2023	Muskel- og skjelettplager - kartlegging og risikovurdering Muskel- og skjelettplager — plan og tiltak Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering Psykiske plager - plan og tiltak Vold, trusler om vold og uheldige belastninger kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan Vold og trussel om vold - opplæring Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand Lukket	Gjennomført samlinger med ansatte for å identifisere risiko og forslag til tiltak, i samarbeid med BHT. Arbeidet er i slutfasen, frist for å svare opp påleggene er 19. Februar.
Riksrevisjonen	Fastleger, legevakt, Svedjan, psykisk helse og rus Forvaltningsrevisjon på helse og velferdstjenester til mennesker med samtidige ruslidelser og psykiske	Okt 23		Ikke kommet tilbakemelding pt
Mattilsynet	Egge sykehjem	12.okt -23	Pålegg: har ikke tilstrekkelig med håndvasker på avdelingen som ansatte kan benytte når de håndterer mat til sårbare pasienter.	Lukket 15.11.23 Avvikene er lukket. Gått til leie (NorTekstil) av hvite stellefrakker som utelukkende brukes av de som jobber med mat på postkjøkken. Montert to håndvasker. Etablert system for temp.målinger av kjøleskap på postkjøkken
Arbeidstilsynet	Egge sykehjem	Okt 23	Pålegg - Muskel- og skjelettplager - kartlegging og risikovurdering Pålegg - Muskel- og skjelettplager – plan og tiltak	Gjennomført samlinger med ansatte for å identifisere risiko og forslag til tiltak, i

Årsberetning 2023

			Pålegg - Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering Pålegg - Psykiske plager - plan og tiltak Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan	samarbeid med BHT. Arbeidet er i slutfasen,
Statsforvalteren	Steinkjer sykehjem	Jan 24	Ikke fått svar pt.	
Arbeidstilsynet	NAV	2023	Pålegg Samordning HMS arbeid- Oppfylt Psykososiale og organisatoriske faktorer Kartlegging og risikovurderinger- pågående Vold, trusler om vold og organisatoriske faktorer - pågående Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - pågående Bedriftshelsetjeneste – bistand til påleggsgjennomføring- vedtatt Arbeidsplass og arbeidslokaler, spiserom- Gjennomført Bedriftshelsetjeneste – plan for bistand – gjennomført	Enkelte avvik er lukket, mens arbeidet med å lukke andre er pågående.
Statsforvalteren	NAV	2023	Landsomfattende tilsyn – NAV kontorene sitt ansvar for å ivareta barns behov når familien søker om økonomisk stønad (kommunal side) Funn: NAV sikrer ikke en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk søknad- Lovbrudd NAV sin internkontroll er ikke egnet til å sikre forsvarlig kartlegging, vurdering og beslutning i saker som omhandler økonomisk stønad til familier.	Enkelte avvik er lukket, mens arbeidet med å lukke andre er pågående etter avtale med SF (plan for gjennomføring av lukking av avvik).
Datatilsynet	Brevkontroll personopplysningssikkerhet	Mars/ april 2023	Brevkontroll med landets kommuner ga en samlerapport som beskrev overordna tilstand i norske kommuner	
Datatilsynet	Etterlevelsen av personvernforordningen, jf. personvernforordningen art. 57 og 58, dvs personvern og informasjonssikkerhet	Oktober 2023	Avvik: behandlingsprotokoller jfr forordningens pkt 30 er mangelfullt etablert Kommunen oppfyller ikke i tilstrekkelig grad kravene til å gjennom organisatoriske tiltak «sikre og påvise» at risiko- og sårbarhetsanalyser gjennomføres DIKO har ikke retningslinjer og rutiner for systematisk og regelmessig revisjon og vurdering av autentiserings- tiltakenes effektivitet DIKO mangler systematisk og regelmessig revisjon og vurdering av effektiviteten for løsning for sikkerhetskopiering og gjenoppretting, Datatilsynet anser at kommunen ikke i tilstrekkelig grad oppfyller kravene til å gjennom organisatoriske tiltak «sikre og påvise» at de etterlever kravene til sikkerhetsrevisjon	Mal for sjekklister Data Protection Impact Assessment (DPIA) er under utarbeidelse Mal for ROS-analyse er under utarbeidelse Gjennomført DPIA/ROS er nødvendig grunnlagsarbeid for bestilling til DIKO mht sikkerhetskopiering og gjenoppretting Krav til DIKO mht rutiner/prosedyrer for revisjon og vurdering av autentiseringstiltakenes sikkerhet ikke etablert Mal for ledelsens gjennomgåelse/etterkontroll for å sikre at vi etterlever kravene til sikkerhetsrevisjoner er utarbeidet, men ikke iverksatt

Etikk

Etiske retningslinjer for kommunen ble i 2018 gjennomgått i administrasjonen med tanke på sammenslåing av kommunene. Revidert versjon av etisk plattform er vedtatt både av administrasjonsutvalget og fellesnemnda for nye Steinkjer kommune. Ansatte i Steinkjer kommune er forvaltere av samfunnets felles ressurser. I utøvelsen av arbeidet stilles det derfor høye krav til de ansattes etiske holdninger. Steinkjer kommune legger vekt på at ansatte i kommunen opptrer åpent, redelig og ærlig.

Folkevalgte skal være bevisst på at de er med og danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. Etisk plattform er et av flere sentrale dokumenter ved nytilsetting og ved skifte av tillitsvalgte.

KOSTRA-tall 2023

SSB presenterte 15. mars foreløpige KOSTRA-tall for 2023. Dette vil administrasjonen komme tilbake til med gjennom en egen KOSTRA-analyse som følger økonomidokumentet nå i vår, samt litt mere detaljer rundt hver enkelt etat i årsmelding 2023.

Nedenfor følger imidlertid noen kommentarer knyttet til noen overordnede tall og prioriteringer.

Hovedtall økonomi

	Steinkjer 2022	Steinkjer 2023	Stjørdal	Halden	Kongsvinger	Ringsaker	Elverum	Levanger	Kostragruppe 09
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger	115 457	119 927	116 797	100 715	107 659	102 029	99 156	108 796	102 162
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,1 %	0,2 %	-2,5 %	1,3 %	1,9 %	-1,4 %	0,2 %	1,6 %	-0,6 %
Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger	113 030	119 714	119 675	99 424	105 666	103 431	98 987	107 008	102 818
Frie inntekter i kroner per innbygger	69 219	67 029	64 449	65 233	65 627	65 381	65 308	64 527	66 563
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	0,3 %	-2,8 %	-2,6 %	-1,0 %	-0,1 %	2,0 %	0,6 %	-1,1 %	-0,7 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	152 250	146 506	108 909	133 344	103 922	92 403	98 289	141 963	101 912
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	131,9 %	122,2 %	93,2 %	132,4 %	96,5 %	90,6 %	99,1 %	130,5 %	99,8 %

Steinkjer kommune har en økning i både brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter sammenlignet med både 2022 og øvrige kommuner. Dette er nok trolig påvirket av både bruken av disposisjonsfond som finansiering, samt at KOSTRA-tallene er konserntall, og dermed også påvirkes av inntekts- og utgiftsnivået ved de to foretakene. Det er spesielt innenfor Steinkjerbygg KF det er forhold som kan påvirke disse tallene.

Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er redusert for kommunen i 2023 sammenlignet med 2022, og er også et nøkkeltall som beskriver den negative økonomiske utviklingen i kommunen.

Kommunen har noe høyere frie inntekter pr innbygger enn sammenlignbare kommuner, men denne er redusert sammenlignet med 2022.

Når det gjelder netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter og netto lånegjeld, så er det nøkkeltall som er omtalt tidligere i dokumentet.

Tjenesteområder – hovedtall økonomi pr innbygger

	Steinkjer	Stjørdal	Halden	Kongsvinger	Ringsaker	Elverum	Levanger	Kostragr. 09
Grunnskole	17,860	16,198	16,121	15,679	19,520	18,823	16,596	16,757
Pleie og omsorg	23,091	24,327	23,681	22,944	23,983	25,513	23,345	26,188
Barnevern	4,478	2,856	2,501	3,224	2,757	2,241	3,273	2,718
Barnehage	11,384	10,866	10,603	11,259	11,083	9,973	11,061	10,710
Kommunehelse	4,809	3,711	3,991	3,575	3,511	4,356	3,866	4,703
Sosiale tjenester	4,970	4,991	4,861	4,916	3,465	4,503	3,765	3,980
Kultur og idrett	4,661	3,425	2,259	3,209	2,800	2,487	2,552	2,808
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	1,026	1,171	978	1,077	1,113	714	484	1,067
Adm, styring og fellesutgifter	5,570	5,317	5,791	6,634	5,178	5,968	5,771	6,011
Andre områder	3,768	4,091	3,295	3,309	3,535	3,547	4,258	3,614
Totalt	81,617	76,954	74,08	75,827	76,947	78,124	74,971	78,556

Tabellen ovenfor viser netto utgift pr innbygger og tjenesteområde justert for utgiftsbehov i tråd med rammetilskuddsmodellen. Beløpene er i tillegg justert med privatskoleandel og vertskommune tilskudd PU.

Innenfor grunnskole, barnehage pleie og omsorg er trenden den samme som tidligere, dvs at kommunen bruker mere penger pr innbygger på grunnskole/barnehage og mindre på pleie og omsorg, både i forhold til snittet for KOSTRA-gruppe 9 og flere av sammenligningskommunene. Dette utfordrer oss fortsatt i forhold til en fremtidig utvikling i demografi med reduksjon av barnetall og økning av gruppen eldre. Administrasjonen vil utarbeide mere detaljerte analyser av KOSTRA-tall på disse områdene inn mot utarbeidelsen av økonomidokument 2025.

Barnevern har fortsatt betydelig større ressursbruk i Steinkjer kommune enn snittet for gruppen og sammenlignbare kommuner. Det har vært en betydelig økning i sum pr innbygger både i 2021, 2022 og i 2023. Denne økningen finner en igjen i andre kommuner og snitt fra KOSTRA-gruppen også, men i betydelig lavere grad enn i Steinkjer kommune. Ser en litt på de ulike funksjonene innenfor barnevernstjenesten viser flere av indikatorene høyere nivå enn snitt og sammenlignbare kommuner, noe som kan tyde på at årsakene er sammensatt.

Utgiftene pr innbygger til sosiale tjenester inneholder både økonomisk sosialhjelp, flyktingetjenesten og introduksjonsordningen, og vil derfor påvirkes betydelig av antall flyktninger i de ulike kommunene. Det vil derfor være vanskelig å sammenligne ulike kommuner totalt sett. Ser en imidlertid på netto driftsutgifter til sosiale tjenester så har kommunen en relativt betydelig økning fra 2022, og er i øverste sjikt når det gjelder sammenlignbare kommuner, og over snittet i gruppen. Det samme gjelder utbetaling av økonomisk sosialhjelp pr innbygger hvor Steinkjer kommune har hatt en økning fra 2022. Det er imidlertid slik at disse tallene også kan påvirkes betydelig av antallet flyktninger i kommunen.

Administrasjon, styring og fellesutgifter har en betydelig reduksjon i netto driftsutgifter pr innbygger sammenlignet med 2022, og er nå lavere enn snittet for KOSTRA-gruppen og de fleste sammenligningskommunene. Årsaken til dette er en reell reduksjon i de faktiske utgiftene, samt økt fordeling på andre funksjoner slik KOSTRA-veilederen forutsetter. Det siste er noe som har gjort tallene litt høyere for Steinkjer kommune de siste årene enn de reelt har vært sammenlignet med andre kommuner.

Kultur og idrett viser et betydelig høyere tall pr innbygger enn de andre kommunene og snittet for KOSTRA-gruppen. Riktig nok har det vært en betydelig økning i utgiftene på dette området i Steinkjer kommune de siste par årene, men tallet for 2023 påvirkes av egenkapitaltilskuddet til Steinkjer kulturhus AS i 2023 lik 45 mill kroner. Korrigeres det for dette vil netto driftsutgifter pr innbygger ligge i størrelsesorden kr 2 800, noe som er på samme nivå som snittet i KOSTRA-gruppen og sammenlignbare kommuner.

Befolkningsutvikling

	2020	2021	2022	2023
Folketall ved inngangen av året	24 357	24 152	24 004	23 955
Fødte	210	206	201	200
Døde	227	255	275	271
Fødselsoverskudd	-17	-49	-74	-71
Innvandring	121	158	235	320
Utvandring	63	88	108	65
Innflytting, innenlands	716	816	872	860
Utflytting, innenlands	964	978	974	966
Netto innvandring og flytting	-190	-92	25	149
Folkevekst	-205	-148	-49	77
Folketallet ved utgangen av året	24 152	24 004	23 955	24 032

Tabellen ovenfor viser befolkningsutviklingen i kommunen siden kommunesammenslåingen.

Det har vært en nedgang i det totale folketallet med 325 innbyggere siden inngangen til 2020.

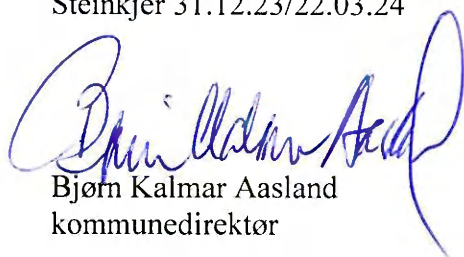
Fødselsoverskuddet er negativt i alle årene, og samlet for perioden utgjør dette en reduksjon med 211 innbyggere. Kommunen har i perioden en netto økning på 510 innbyggere når det gjelder innvandring. En negativ utvikling i innenlands flytting med et negativt tall på 618, gir imidlertid en negativ netto innvandring i hele perioden med 108 innbyggere.

De to siste årene har trenden snudd når det gjelder netto innvandring og flytting, og de totale tallene for 2022 og 2023 viser her en økning på 174. Noe som i all hovedsak er knyttet til den store flyktningetilstrømmingen de siste to årene.

I 2023 er det en vekst i folketallet på 77 innbyggere, noe som i sin helhet er knyttet til flyktningsituasjonen. Kommunen mottok om lag 250 flyktninger i 2023. Når veksten likevel kun er på 77 innbyggere, så skyldes det at kommunen fortsatt har et negativt fødselstall og netto utflytting.

Likevel er det positivt at folketallet nå har snudd, ikke minst i forhold til kommunens inntekter gjennom rammetilskuddet. Det er imidlertid viktig at en fortsatt har som mål å snu fødsels og utflyttingstrenden, slik at veksten i innbyggertall ikke bare er knyttet til innvandring.

Steinkjer 31.12.23/22.03.24

Bjørn Kalmar Aasland
kommunedirektør